

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY MASŁÓW NA LATA 2012-2015,
W PERSPEKTYWIE DO ROKU 2019.**

Opracowali:

.....
mgr Renata Okrajewska

.....
mgr Wioletta Chaba-Demiańczuk

.....
mgr inż. Tomasz Stępień

Kielce, lipiec 2012 r.

Spis treści:

1.	WSTĘP	3
2.	INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	5
3.	OKREŚLENIE STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH ZAKRESEM PRZEWIDYWANEGO ODDZIAŁYWANIA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	8
3.1.	Morfologia	8
3.2.	Obszary i obiekty podlegające ochronie przyrody i krajobrazu	8
3.3.	Obszar natura 2000	11
3.4.	Hydrografia	14
3.5.	Warunki hydrogeologiczne	16
3.6.	Warunki meteorologiczne	17
3.7.	Zasoby naturalne	20
4.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU.....	21
5.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŹNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	24
6.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ORAZ OBSZARY NATURA 2000, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE.....	25
6.1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i glebę.....	26
6.2.	Oddziaływanie na roślinność naturalną, ludzi i dobra materialne	28
6.3.	Oddziaływanie na obszary i obiekty podlegające ochronie przyrody i krajobrazu	30
6.4.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	32
6.5.	Oddziaływanie na powietrze	34
6.6.	Oddziaływanie na klimat akustyczny	37
6.7.	Oddziaływanie na zabytki	37
7.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM NA OBSZARY NATURA 2000 MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	39
8.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W GMINNYM PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA, W TYM WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓLczesnej WIEDZY.....	43
9.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYKRAJOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU	45
10.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZENIA	47
11.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	49
12.	INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	50
13.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	51

1. WSTĘP

Niniejsza „Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu ochrony środowiska dla gminy Masłów na lata 2012-2015 w perspektywie do roku 2019” opracowana została zgodnie z postanowieniami umowy zawartej przez Wójta Gminy Masłów oraz Zakład Ochrony Środowiska „INWEST-EKO” w Kielcach.

Obowiązek opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego programu ochrony środowiska wynika z przepisów art. 46 *ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* z dnia 3 października 2008 r. (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami). Zgodnie z wymogami prawa, przed ostatecznym przyjęciem tego typu dokumentu programowego organ opracowujący Program zobowiązany jest przeprowadzić, zapewniając możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko skutków realizacji programu oraz sporządzić w tym celu prognozę oddziaływania na środowisko.

Wójt Gminy Masłów wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego Programu. Zakres prognozy został określony zgodnie z wymogami prawa, tj. art. 51 ust. 2 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami).

W związku z powyższym niniejsza Prognoza:

- *zawiera* - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami; informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy; propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu; informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko; streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- *określa, analizuje i ocenia* - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu; stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem; istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,

w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody; cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu; przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

- *przedstawia* - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru; biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z wymaganiami zawartymi w art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. Dz. U. Nr 199, poz. 1227 organ opracowujący Gminny program ochrony środowiska poddaje go, wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy ochrony środowiska, o których mowa w art. 57 i 58 (regionalny dyrektor ochrony środowiska oraz państwowy wojewódzki inspektor sanitarny), a także zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Ponadto organ administracji prowadzący postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji gminnego programu ochrony środowiska zobowiązany jest do wzięcia pod uwagę przy opracowywaniu ostatecznej wersji programu ustaleń i wniosków z Prognozy oddziaływania na środowisko oraz opinii regionalnego

dyrektora ochrony środowiska i państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, a także rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa.

Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji Programu. Głównym celem prognozy jest określenie potencjalnych skutków dla środowiska, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji zadań przewidywanych w projekcie programu ochrony środowiska. Wskazuje na możliwe negatywne skutki i formułuje zalecenia dotyczące przeciwdziałania oraz minimalizacji.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Projekt „Programu ochrony środowiska dla gminy Masłów na lata 2012-2015 w perspektywie do roku 2019” przedstawia cele, priorytety i kierunki działań dopasowane do obecnego stanu środowiska i wymagań wynikających z nowych przepisów ochrony środowiska oraz aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy i planów rozwojowych w tym zakresie.

Program określa:

- aktualną sytuację ekologiczną w gminie Masłów,
- ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju gminy,
- priorytetowe działania w podziale na krótkoterminowe (lata 2012 – 2015) i długoterminowe (do roku 2019),
- harmonogram konkretnych zadań w zakresie ograniczenia emisji, ochrony zasobów przyrody, racjonalnego gospodarowania środowiskiem, aktywizacji prośrodowiskowej społeczeństwa i wzrostu świadomości ekologicznej z podziałem na:
 - zadania gminy,
 - zadania innych organów administracji publicznej oraz instytucji, przedsiębiorstw i organizacji społecznych,
- szacunkowe koszty realizacji programu i źródła jego finansowania,
- uwarunkowania realizacyjne Programu, jego wdrożenie i monitoring.

W strategii działań na lata 2012-2019 pozostawiono inwestycje, które mają za zadanie poprawę stanu ekologicznego gminy Masłów.

Na podstawie analizy Polityki ekologicznej państwa, „Programu ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego”, „Programu ochrony środowiska powiatu kieleckiego” oraz

szans i zagrożeń wynikających z diagnozy w gminie Masłów, ustalono iż nadrzędnym celem działań ekorozwojowych, które należy realizować w gminie jest poprawa stanu środowiska przyrodniczego i ochrona jego zasobów. Biorąc pod uwagę powyższe kryteria sformułowano następujące priorytety ekologiczne w gminie Masłów:

Ochrona zasobów przyrody (przyroda, lasy, gleby, zasoby surowców mineralnych)

- renaturalizacja ekosystemów poprzez wdrażanie planów ochrony dolin rzecznych, łąk, lasów, zarośli, zbiorowisk murawowych;
- budowa infrastruktury turystycznej;
- popieranie produkcji żywności metodami ekologicznymi;
- ochrona naturalnej rzeźby i wartości estetycznych krajobrazu;
- racjonalne korzystanie z surowców mineralnych;
- likwidacja nielegalnego wydobycia na potrzeby lokalne.

Edukacja ekologiczna

- prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów i uciążliwości środowiska;
- opracowanie gminnego programu edukacji ekologicznej;
- włączenie władz samorządowych w proces edukacji ekologicznej.

Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

- budowa systemów kanalizacji sanitarnej;
- likwidacja lokalnych komunalnych oczyszczalni ścieków;
- modernizacja i usprawnienie urządzeń do poboru i przesyłania wody;
- zwodociągowanie całego obszaru gminy;
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nie jest możliwe podłączenie do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków;
- budowa retencyjnego zbiornika wodnego;
- odbudowa melioracji podstawowych i szczegółowych w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi.

Ochrona powietrza atmosferycznego

- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, szczególnie pozyskiwanie energii z biomasy;
- wykonywanie termomodernizacji budynków, szczególnie w obiektach użyteczności publicznej;
- modernizacja oświetlenia ulicznego;
- modernizacja lokalnych kotłowni na bardziej ekologiczne i ekonomiczne.

Oddziaływanie hałasu

- ograniczenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu gwarantowanego prawem.

Poważne awarie

- działania zapobiegające powstawaniu poważnych awarii w przedsiębiorstwach oraz w trakcie przewozu materiałów niebezpiecznych;
- szybkie usuwanie skutków poważnych awarii.

Gospodarka odpadami

- rozbudowa istniejącego systemu selektywnego odbierania odpadów w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów selektywnej zbiórki;
- podpisywanie stosownych umów z organizacjami odzysku, co pozwoli na sfinansowanie części kosztów selektywnej zbiórki odpadów;
- likwidowanie na bieżąco „dzikich wysypisk” odpadów przez rekultywację lub usunięcie złożonych tam odpadów;
- nawiązywanie współpracy z firmami specjalistycznymi zajmującymi się odzyskiem i recyklingiem odpadów niebezpiecznych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów budowlanych, wielkogabarytowych, różnego rodzaju opakowań oraz recyklingiem organicznym;
- propagowanie przydomowych kompostowników odpadów ulegających biodegradacji.

Głównym celem Programu jest określenie polityki ekologicznej gminy Masłów, realizując politykę ekologiczną państwa, rozumianą jako zjednoczenie celów ochrony środowiska z wyzwaniem zrównoważonego rozwoju Europy i rozszerzania ogólnoświatowej troski o Ziemię i jej przyszłych mieszkańców. Najważniejsze problemy i cele zawierają następujące, dokumenty krajowe:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016
- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013.

Program uwzględnia również uwarunkowania wojewódzkie i powiatowe wynikające z:

- ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego,
- Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do 2019 r.
- Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012-2018 (projekt aktualizacji)

- Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego do 2020 roku,
- Programu ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego - aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019.

3. OKREŚLENIE STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH ZAKRESEM PRZEWIDYWANEGO ODDZIAŁYWANIA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Gmina Masłów leży w centralnej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie kieleckim ziemskim, na północny-wschód od miasta Kielce. Administracyjnie gmina graniczy z gminami: Bodzentyn od wschodu, Górno i miasto Kielce od południa, Miedziana Góra od zachodu, Zagnańsk od północy i Łączna (pow. Skarżyski) od północnego-wschodu. Powierzchnia gminy wynosi 85,55 km², a w skład gminy wchodzi 12 miejscowości sołeckich. Gminę Masłów zamieszkuje 10 322 osoby (dane UG w Masłowie na koniec 2011 r.).

3.1. Morfologia

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina Masłów należy do mezoregionu Góry Świętokrzyskie (342.34-35), który leży w obrębie jednostki wyższego rzędu - makroregionu Wyżyna Kielecka (342.3) (wg Kondrackiego, 2002 r.). Przeważająca część gminy położona jest na stokach Pasma Masłowskiego i Pasma Klonowskiego. Część gminy obejmuje zachodni fragment Doliny Wilkowskiej, która oddziela Pasma Główne od Pasma Klonowskiego. Północny fragment terenu gminy obejmuje NE część Doliny Kielecko – Łagowskiej.

Gmina Masłów jest jednostką administracyjną o charakterze rolniczym. Użytki rolne stanowią 48,5 % całkowitej powierzchni, lasy i grunty leśne 37,5 % powierzchni. Na pozostałe grunty przypada 14 %.

3.2. Obszary i obiekty podlegające ochronie przyrody i krajobrazu

Obszar gminy Masłów charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi i historyczno-kulturowymi, na które składają się:

- ustanowione formy ochrony przyrody,
- tereny leśne,
- chronione wartości krajobrazu (bogata strukturalnie rzeźba terenu, atrakcyjne ciągi i punkty widokowe),

- zasoby dziedzictwa kulturowego.

Na terenie gminy wielkoprzestrzenny system ochrony przyrody obejmuje całą powierzchnię. Tworzą go park narodowy wraz z otuliną oraz obszar chronionego krajobrazu.

Park narodowy:

Świętokrzyski Park Narodowy – zajmuje północno-wschodnią część gminy o powierzchni 104,7 ha, na północ od m. Ciekoty. Park powstał w 1950 r. w celu ochrony najstarszych gór w Polsce i jednocześnie należy do najstarszych parków narodowych w kraju. Starania o ochronę przyrody Gór Świętokrzyskich podjęto już w 1909 r., co było podyktowane pilną potrzebą przeciwdziałania intensywnej eksploatacji lasów Puszczy Jodłowej. Znaczne zróżnicowanie podłoża, ukształtowanie powierzchni i specyficzne warunki klimatyczne wywarły duży wpływ na szatę roślinną Parku. Szczytowe, kamieniste partie Pasma Łysogór pokryte są drzewostanami jodłowymi, natomiast niższe partie zajmują lasy mieszane jodłowo-bukowe z domieszką jaworu. Flora roślin naczyniowych reprezentowana jest przez około 700 gatunków, w tym: 35 gatunków drzew i około 25 gatunków rzadko występującej roślinności górskiej. Występuje tu wiele gatunków roślin objętych prawną ochroną (82 gatunki, w tym 34 gatunki roślin naczyniowych, 39 gatunków porostów oraz 9 gatunków grzybów) m. in. pióropusznik strusi, tojad dzióbaty, wawrzynek wilcze łyko, bluszcz pospolity, widłaki, pełnik europejski, lilia złotogłów, kruszczyk szerokolistny, parzydło leśne i inne. Świat zwierząt na terenie parku, reprezentowany jest w większości przez bezkręgowce (około 5000 gatunków), z czego najliczniejszą grupę stanowią owady. Można spotkać tu wiele unikatowych przedstawicieli, tj. relikty polodowcowy z grupy widelnic, niezwykle rzadkie gatunki pajaków, reliktowe gatunki ślimaków. Na omawianym obszarze występują również rzadkie gatunki płazów, takie jak: traszka górską, kumak nizinny, ropucha zielona, natomiast z gadów: jaszczurka zwinka, zaskroniec zwyczajny, gniewosz plamisty. Równie liczny jest świat ptaków, który na omawianym obszarze stanowi około 150 gatunków. Do rzadkich przedstawicieli tej grupy należy zaliczyć: cietrzew, orlik krzykliwy, bocian czarny, krzyżodziób świerkowy i inne. Ssaki na terenie parku reprezentowane są przez: sarny, dziki, łosie, jelenie oraz drobne gryzonie. Obszar parku podlega ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym Natura 2000 - Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk pod nazwą *Łysogóry* PLH260002. W granicach gminy Masłów znajduje się również fragment otuliny ŚPN i obejmuje tereny, których ochrona zapewni zachowanie cennych walorów Parku Narodowego.

Obszar chronionego krajobrazu:

Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu swym zasięgiem obejmuje prawie cały teren gminy Masłów (poza fragmentem obejmującym ŚPN wraz z otuliną). Całkowita powierzchnia POChK wynosi 27 832 ha. Flora tego obszaru jest silnie zróżnicowana, w Paśmie Klonowskim grupują się najcenniejsze zbiorowiska lasów liściastych, świeże bory sosnowe i bory mieszane z udziałem jodły. W obniżeniach Doliny Wilkowskiej, na torfach, występują charakterystyczne dla całych Gór Świętokrzyskich borealne świerczyny. Są to bory wilgotne i fragmenty lasów jesionowo-olszowych z licznymi gatunkami rzadkich i prawnie chronionych roślin górskich tj.: omieg górski, kozłek bzowy, świerżabek orzęsiony. Szczególnymi walorami geobotanicznymi, krajobrazowymi wyróżnia się przełom rzeki Lubrzanki w Mącholicach. Doliny prawie wszystkich rzek zachowały charakter cennych stref łąkowo-wodnych. Tereny te stanowią strefę buforową między aglomeracją kielecką, a chronionymi obszarami Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Najważniejszą funkcją tego obszaru jest ochrona wód powierzchniowych w rzekach oraz ochrona dwóch zbiorników wód podziemnych (GZWP), a także korytarzy ekologicznych dolin rzecznych Lubrzanki, Warkocza, Bielanki i Czarnej Nidy.

Na omawianym terenie występuje pięć zarejestrowanych **pomników przyrody**:

- Skalka „Wielki Kamień” (nr rej. 039) o wysokości 5 m. Jest to skalny szczyt Góry Klonówki utworzony ze skał środkowego kambru. Zlokalizowany 1,5 km od Mącholic. Został ustanowiony Orzeczeniem Prezydium WRN Nr 76 w 1954.10.28.
- Skalka (nr rej. 184) o wysokości 4 m. Są to liczne występy, progi, ścianki i bloki skalne utworzone z piaskowców kwarcytowych dewonu dolnego. Zlokalizowane w Kostomłotach, ok. 500 m od linii kolejowej Kraków-Warszawa i 1 km na wschód od zabudowań wsi. Został ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 23/87 (Dziennik Urzędowy Województwa Kieleckiego Nr 19, poz. 223) w 1987.10.02.
- Skalki „Kamieńczyk” (nr rej.185) – jest to próg skalny i urwisko skalne zbudowane z piaskowców kwarcytowych kambru górnego. Zlokalizowany w Mącholicach Kapitulnych, na wschodnim skłonie grzbietu Klonówki, ok. 0,5 km na północ od wsi. Został ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 23/87 (Dziennik Urzędowy Województwa Kieleckiego Nr 19, poz. 223) w 1987.10.02.
- Skalka (nr rej. 186) o wysokości 2,5 m. Jest to urwisko, progi skalne, bloki zbudowane z piaskowców kwarcytowych kambru górnego. Zlokalizowany w Mącholicach Kapitulnych, ok. 0,5 km na południe od Starej Ameliówki. Został ustanowiony

Zarządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 23/87 (Dziennik Urzędowy Województwa Kieleckiego Nr 19, poz. 223) w 1987.10.02.

- Lipa szerokolistna (nr rej. 373) o obwodzie 314 cm. Zlokalizowana na działce nr 99 w Barczy. Został ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego Nr 18/96 w 1996.12.30.

Na terenie gminy znajdują się szlaki rowerowe, piesze, ścieżki spacerowe i dydaktyczne.

3.3. Obszar natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 ma na celu utrzymanie bioróżnorodności państw członkowskich UE poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium. Podstawy prawne do jej tworzenia stanowią:

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory tzw. „Siedliskowa”, stanowiąca podstawę do wydzielenia Specjalnego Obszaru Ochrony - SOO,
- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, tzw. „Ptasia” na podstawie której tworzy się Obszar Specjalnej Ochrony - OSO.

Obszary wytypowane do ochrony w ramach systemu Natura 2000 mają na celu utrzymanie bioróżnorodności państw członkowskich poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków flory i fauny na ich obszarze. Ochrona bioróżnorodności w tej sieci będzie realizowana na podstawie planów ochrony, których ustalenia będą wiążące dla planów zagospodarowania przestrzennego, planów urządzenia lasów itp.

Działając w kierunku wypełnienia zobowiązań nad wypracowaniem i wdrożeniem sieci NATURA 2000 na terenie gminy Masłów wytypowano następujące obszary:

- *Ostoja Wierzejska* – Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją Nr 2011/64/UE z 10.01.2011 r. (Dz. U. UE Nr L 33 z 08.02.2011 r.). Na terenie gminy Masłów zajmuje obszar o powierzchni 224,52 ha (zachodnia części gminy). Jest to obszar leśny. Głównym celem ochrony są lasy bukowo-jodłowe z domieszką świerka, dębów, graba, z rzadkimi zespołem wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum*, uważanym za zbiorowisko endemiczne Polski, występujące jedynie w Górach Świętokrzyskich i na Roztoczu. Tutejsze zbiorowiska leśne mają charakter puszczański i stanowią miejsce bytowania wielu ciekawych i interesujących owadów. Obszar obejmuje zachodnie przedłużenie Pasma Masłowskiego z Górą Wierzejską 375 m n.p.m.

- *Ostoja Barcza* – Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją Nr 2011/64/UE z 10.01.2011 r. (Dz. U. UE Nr L 33 z 08.02.2011 r.). Na terenie gminy Masłów zajmuje obszar o powierzchni 220,39 ha (północny fragment gminy z doliną rzeki Lubrzanki). Na terenie ostoi występuje 8 siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Największe powierzchnie zajmują tutaj kwaśne i żyzne buczyny (poza terenem gminy Masłów), które są bardzo dobrze wykształcone. Cała ostoja położona jest w Paśmie Klonowskim, jako przedłużenie Pasma Łysogóry i graniczy z Świętokrzyskim Parkiem Narodowym. Tereny południowe ostoi to fragment doliny Wilkowskiej z rzeką Lubrzanką i kilkoma jej dopływami, gdzie występuje jedna z najliczniejszych populacji przelatki aurini w województwie. Rzeka Lubrzanka na terenie ostoi ma naturalny charakter. Warunki ekologiczne rzeki oraz występowanie rzadkich gatunków mięczaków *Unio crassus* i *Anodonta cygnea* stanowią ważny argument dla ochrony obszaru.
- *Przełom Lubrzanki* – Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją Nr 2011/64/UE z 10.01.2011 r. (Dz. U. UE Nr L 33 z 08.02.2011 r.). Na terenie gminy Masłów zajmuje obszar o powierzchni 199,12 ha (wschodnia części gminy). Jest to jedna z najpiękniejszych dolin w Górach Świętokrzyskich. Rzeka Lubrzanka nabiera tu charakteru górskiego potoku. Pomiędzy Radostową i południowo-wschodnim grzbieciem Klonówki tworzy przełom, rozdzielając Pasma główne na pasmo Klonowskie i Masłowskie. Lubrzanka torując sobie drogę przez złom kwarcytów, nadaje stromym zboczom swoistego uroku wzbogaconego licznymi wąwozami ukrytymi w bujnej roślinności. Obszar obejmuje większy fragment doliny rzecznej z licznymi dopływami otoczone podmokłymi łąkami. Malowniczy górski przełom rzeki Lubrzanki z dobrze zachowanym naturalnym korytem, stanowi jeden z najważniejszych w regionie obszarów występowania mięczaków: skójki gruboskorupowej, skójki malarskiej i szczeżui wielkiej. Koryta rzeczne zasiedlają również minogi strumieniowe i bardzo nielicznie - brzanki. Wąską dolinę z wilgotnymi łąkami zasiedlają czerwończyk nieaprek i przeplatka aurinia. Występują tu 3 siedliska przyrodnicze z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Największe powierzchnie zajmują dobrze wykształcone niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie.

- *Łysogóry* – Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją Nr 2011/64/UE z 10.01.2011 r. (Dz. U. UE Nr L 33 z 08.02.2011 r.). Na terenie gminy Masłów zajmuje obszar o powierzchni 371,28 ha (północno-wschodnia części gminy). Obszar obejmuje najwyższą część Gór Świętokrzyskich. Osobliwością tego pasma jest obecność podszczytowych rumowisk głazów kwarcytowych z okresu kambryjskiego, nazywanych gołoborzami, nieporośniętych przez florę naczyniową. Obszar jest w około 95% porośnięty przez lasy, w większości są to lasy jodłowo-bukowe. Mniej liczne są bory sosnowe i mieszane, z udziałem dębu. W niższych położeniach spotyka się grądy, a w miejscach o właściwych warunkach wodnych, bory wilgotne i bagienne a także olsy. Lasy charakteryzują się znacznym stopniem naturalności, czy wręcz pierwotności, choć niektóre fragmenty drzewostanów mają dość znacznie zmieniony skład gatunkowy i zniekształconą strukturę, co jest efektem prowadzonej tu wcześniej gospodarki leśnej lub niewłaściwych sposobów ochrony (w takich przypadkach obserwuje się jednak spontaniczne procesy renaturalizacyjne). Na terenie ostoi znajdują się także małe enklawy łąk i pastwisk oraz siedlisk kserotermicznych a także liczne, w większości drobne, stałe i okresowe ciekły wodne. W obszarze stwierdzono obecność 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Występują tu rzadkie zespoły roślinne, m.in. wyżynny jodłowy bór mieszany - *Abietetum polonicum*, czy bór mieszany jodłowo-świerkowy *Abieti-Piceetum* i dolnoregłowy świerkowy bór na torfie *Bazzanio-Piceetum*. Flora roślin naczyniowych jest dość bogato reprezentowana i liczy ok. 700 gat., wśród których jest wiele zagrożonych w skali kraju, rzadkich, lub prawnie chronionych. Stwierdzono tu występowanie ok. 4000 gatunków bezkręgowców (rzeczywista ich liczba jest z pewnością znacznie większa), w tym wiele unikatowych i reliktowych - reliktywów późnoplejstoceńskich i wczesnoholoceńskich (np. chrząszcz *Orithales serraticornis*) oraz reliktywów siedliskowych lasów pierwotnych (np. chrząszcze *Ceruchus chrysomelinus*, *Ampedus melanurus*, *Cucujus cinnaberinus*). Znane są także rzadkie gatunki kserotermiczne (np. pająk *Atypus muralis*). Łącznie w obszarze występuje 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 11 gatunków kręgowców i 10 gatunków bezkręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na terenie ostoi Łysogórskiej wykształciły się dobre populacje *Unio crassus* szczególnie cenne z uwagi na naturalny charakter. W Łysogórach ustalono występowanie 72 gatunków ślimaków lądowych co stanowi 72% gatunków lądowych występujących w Górach Świętokrzyskich. Do gatunków rzadkich należą *Vestia elata*, *Semilimax*

cotulai, Chondrula tridens, Ceciliooides acicula i Helix lutescens. A także gatunki wskaźnikowe Vallonia eniensi i Cochlicopa nitens.

Nie przewiduje się żadnych negatywnych oddziaływań wynikających z realizacji zadań inwestycyjnych objętych projektem „Programu ochrony środowiska dla Gminy Maślów na lata 2012-2015 w perspektywie do roku 2019”. Planowane przedsięwzięcia nie będą oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności: stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz integralność obszarów Natura 2000 i jego powiązania z innymi obszarami. Podczas prowadzenia prac zastosowane zostaną rozwiązania chroniące środowisko przed zanieczyszczeniem.

3.4. Hydrografia

Pod względem hydrograficznym gmina Maślów w całości leży w zlewni rzeki Nidy – lewobrzeżnego dopływu Wisły. Główną rzeką gminy jest Lubrzanka z dopływami. Rzeka Lubrzanka po połączeniu z rzeką Belnianką tworzą Czarną Nidę. Zachodnią część gminy odwadnia rzeka Bobrza poprzez swoje dopływy - Silnicę i Sufraganie z Sufragańczykiem (zlewnia III rzędu).

Rzeki gminy posiadają naturalny układ hydrologiczny, a najważniejszymi elementami rzek jest meandrowanie z licznymi zakolami. Posiadają typowy charakter rzek górskich. Rzeki wykazują w ciągu roku wahania stanu wód powodowane zmiennością zasilania. Wysokie stany wód towarzyszą wezbraniom wiosennym (roztopy) i letnim, a niskie stany występują w czerwcu, na początku lipca oraz jesienią. Nagłe wezbrania obserwuje się w momencie wystąpienia deszczy nawalnych.

Charakterystyczną cechą sieci rzecznej Gór Świętokrzyskich jest jej niezgodność z układem pasm. Rzeki często zmieniają kierunki i tworzą odcinki przełomowe. Szczególnymi walorami geobotanicznymi, krajobrazowymi wyróżnia się przełom rzeki Lubrzanki w Mąchocicach.

W systemie zarządzania gospodarką wodną obszar gminy należy do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Zasoby wód powierzchniowych uzupełniają zbiorniki wodne. Obecnie na terenie gminy znajdują się dwa zbiorniki wodne:

1. Na rzece Lubrzance w km 12+100 istnieje zbiornik wodny Cedzyna, który został zrealizowany w latach 1967-72. Zbiornik posiada pojemność 1,6 mln m³, przy powierzchni 64 ha.

2. W górnej części Lubrzanki znajduje się mały zbiornik wodny Ciekoty o charakterze retencyjnym. Posiada on pojemność 2 800 m³ i powierzchnię 1,50 ha.

Monitoring i jakość wód powierzchniowych

W roku 2010 monitoring jakości wód powierzchniowych prowadzony był zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Świętokrzyskiego na lata 2010-2012”, zatwierdzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Badania te wykonuje Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach.

Badania realizowane były w zakresie monitoringu operacyjnego, poszerzonego o wskaźniki do oceny wód zagrożonych eutrofizacją (36 ppk) oraz w 10 punktach - do oceny wód przeznaczonych do bytowania ryb i w 1 ppk – do oceny wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia.

Od 2007 r. monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w wyznaczonych dla potrzeb planowania gospodarowania wodami jednolitych częściach wód powierzchniowych (jcw). Jednolita część wód powierzchniowych oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Podstawą oceny i klasyfikacji stanu JCWP za 2010 r. było rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz.1008), z uwzględnieniem nowych granic klas dla fitobentosu, makrofitów oraz fitoplanktonu (wytyczne GIOŚ). W klasyfikacji nie uwzględniono wyników badań makrobezkręgowców bentosowych z uwagi na brak wartości granicznych dla tych elementów biologicznych.

Na terenie gminy Masłów brak jest punktów pomiarowo-kontrolnych na rzekach. Monitoringiem wód powierzchniowych w roku 2010 objęta była rzeka Sufraganiec (ppk Podgórze gm. Miedziana Góra) oraz Silnica (ppk Białogon m. Kielce).

Ramowa Dyrektywa Wodna (2000), ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej w Europie, nakłada na wszystkie kraje członkowskie obowiązek osiągnięcia do 2015 r. dobrego stanu wód. Określa również sposób dokonywania ocen stanu wód. Oprócz oceny wg zasad wprowadzonych przez RDW, wykonywane są oceny jakości wód powierzchniowych z uwzględnieniem ich przeznaczenia oraz sposobu wykorzystania, wynikające z innych dyrektyw Unii Europejskiej z obszaru wodnego.

W dniu 22 lutego 2011 zatwierdzono na posiedzeniu Rady Ministrów „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (MP nr 49 poz. 549). W planie tym

zostały określone cele środowiskowe dla wód powierzchniowych, gdzie dla naturalnych części wód celem jest osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego.

3.5. Warunki hydrogeologiczne

Teren gminy Masłów nie jest obszarem zasobnym w wodę podziemną, jednak są one głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze. Cały obszar gminy leży w obrębie trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich. Na przeważającym obszarze gminy występują bezwodne utwory kambru, ordowiku i syluru – kwarcyty, iłowce i łupki. Studnie odwiercone w tych utworach osiągają niewielkie wydajności, poniżej 5 m³/h. Również utwory czwartorzędu nie mogą stanowić źródła zaopatrzenia zbiorowego w wodę, zarówno ze względu na małe wydajności jak i nieodpowiednią jakość. Niewielki obszarowo, południowo-zachodni fragment gminy (rejon Domaszowic) leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 417 Kielce. Utworami wodonośnymi są tu osady wapienne środkowego i górnego dewonu. Obszar ten pokrywa się z wyznaczoną w 1994 r. granicą rejonu eksploatacji wód podziemnych RE Kielce. Rejon eksploatacji RE Kielce wchodzi również w południowo-zachodni obszar gminy. Na północy, powyżej Wiśniówki przebiega granica GZWP nr 414 Zagnańsk. Poziom wodonośny tego zbiornika związany jest z utworami piaskowcowymi i wapieniami triasu środkowego i górnego. Znajduje się on już poza granicami gminy. Ochrona GZWP wynika na tych obszarach z istniejących i obowiązujących przepisów (*Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne - tekst jednolity z dnia 10 stycznia 2012 r. Dz. U. z 2012 r. poz. 145*).

Dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy wykorzystywane są ujęcia ujmujące poziom dewoński oraz sylurski.

Przeważnie poziomy wodonośne są izolowane od powierzchni terenu warstwą utworów nieprzepuszczalnych. Istnieje zatem duże ryzyko narażenia tych wód na wpływy zanieczyszczenia antropogenicznego. Zasoby wód podziemnych w gminie związane są bezpośrednio z infiltracją wód opadowych oraz z dolinami rzecznyymi, a przez to narażone na kontakty z zanieczyszczonymi wodami rzek.

Monitoring i jakość wód podziemnych

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 145) badania i oceny stanu wód powierzchniowych oraz stanu wód podziemnych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych ustawa Prawo wodne zobowiązuje państwową służbę

hydrogeologiczną. Natomiast zakres i sposób prowadzenia badań monitoringowych wód podziemnych reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. *w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych* (Dz. U. Nr 81 poz. 685).

Badania i klasyfikację wód podziemnych w 2009 i 2010 roku wykonał Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie przy koordynacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) na terenie województwa świętokrzyskiego w 2009 roku wykonano w 14 punktach sieci krajowej, w ramach monitoringu operacyjnego, którym obejmuje się jednolite części wód podziemnych uznane za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych. Badania stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) na terenie województwa świętokrzyskiego w 2010 roku wykonano w 40 punktach sieci krajowej, w ramach monitoringu diagnostycznego.

Na terenie gminy Masłów monitoring wód podziemnych nie jest prowadzony. Jakość wody podziemnej jest stale kontrolowana na ujęciach komunalnych przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną.

3.6. Warunki meteorologiczne

Teren gminy Masłów zalicza się do tzw. klimatu Wyżyn Południowopolskich, jednego spośród siedmiu wyróżnionych regionów klimatycznych. Ten typ klimatu cechuje znaczna różnorodność poszczególnych krain klimatycznych, np. sąsiadujących ze sobą Gór Świętokrzyskich i Niecki Nidziańskiej.

Ukształtowanie terenu, grzbiety górskie o niezbyt dużych wysokościach bezwzględnych 400-600 m n.p.m. mają klimat lokalny chłodniejszy od terenów przyległych, wyżynnych i równinnych.

Warunki topoklimatyczne gminy Masłów charakteryzuje się:

- średnia temperatura powietrza w roku 6°C
- średnia temperatura stycznia – 5°C
- średnia temperatura lipca 17°C
- długość zimy 100 dni
- długość lata 80 dni
- długość okresu z pokrywą śnieżną ok. 90 dni
- długość okresu wegetacji ok. 198 dni

- roczna suma opadów ok. 700 mm

Warunki anemometryczne.

W/w warunki charakteryzują „wietrzność” regionu i decydują o rozprzestrzenianiu się „potencjalnych” nadziemnych zanieczyszczeń.

Kierunki i rozkład wiatrów w ciągu roku modelowane są ogólną cyrkulacją powietrza atmosferycznego, oraz topografią terenu. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi tu od 2,3 do 2,7 m/s. Latem przeważają wiatry zachodnie (pow. 35%), a zimą wschodnie.

Monitoring i jakość powietrza

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami jest obecnie jednym z realizowanych priorytetowych kierunków ochrony środowiska. Dla poprawności wykonania tego zadania konieczne jest prowadzenie monitoringu powietrza. Pozwala to na badania i ocenę stopnia zanieczyszczenia powietrza. Informacje uzyskane w ramach funkcjonowania systemu monitoringu są podstawą do identyfikowania zagrożeń i podejmowania działań zmniejszających stopień zanieczyszczenia powietrza. Proces rozchodzenia się zanieczyszczeń w atmosferze uzależniony jest od warunków meteorologicznych, stąd nie zawsze w sposób właściwy można określić strefy skażenia.

W województwie świętokrzyskim wstępną ocenę jakości powietrza i klasyfikację stref przeprowadza się ze względu na:

- ochronę zdrowia ludzi i dotyczy: SO₂, NO₂, pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz PM_{2,5}, As, Cd, Ni, Pb, CO, BaP i O₃,
- ochronę roślin i dotyczy: SO₂, NO_x i O₃.

Zgodnie z nowymi zasadami w celu określenia jakości powietrza atmosferycznego zostały wydzielone strefy dla kryteriów ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin. Gmina Masłów należy do strefy świętokrzyskiej.

Najbliższy punkt monitoringowy funkcjonuje na Świętym Krzyżu - Stacja Monitoringu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego wykonująca ciągłe pomiary monitoringu powietrza atmosferycznego (pomiar SO₂).

Wyniki oceny rocznej za 2011 dla kryterium ochrony zdrowia ludzi, strefa świętokrzyska uzyskała klasę C z powodu przekroczeń ponad dopuszczalną częstość stężeń 24 godz. pyłu PM₁₀, a także przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu. O klasie tej zdecydowały wyniki pomiarów ze stacji w Busku Zdroju oraz w Ożarowie. Również średnie roczne stężenie pyłu PM_{2,5} (stacja pomiarowa w Busku-Zdroju) przekroczyło poziom dopuszczalny oraz poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, co skutkowało

nadaniem klasy C tej strefie. Z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu strefa ta, otrzymała klasę D₂.

Pozostałym strefom nadano status klasy A z uwagi na nieprzekraczanie (również ponad dozwoloną ilość) poziomu dopuszczalnego i docelowego dla każdej z ocenianych substancji. Obowiązujący na obszarach ochrony uzdrowskiej poziomy dopuszczalne również był dotrzymany w 2010 roku.

Dla strefy ze statusem klasy C, zgodnie z art. 91 ustawy - P.o.ś., należy podjąć działania w celu określenia obszarów przekroczeń danego zanieczyszczenia oraz opracować program ochrony powietrza dla przekraczanych zanieczyszczeń. Klasa D₂ skutkuje natomiast, w myśl art. 91a Ustawy, podjęciem długoterminowych działań naprawczych będących celem programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego. Zadania te spoczywają na marszałku województwa świętokrzyskiego.

Wyniki oceny rocznej dla kryterium ochrony roślin, strefę świętokrzyską pod względem dotrzymania wartości normatywnych dla NO_x i SO₂, zakwalifikowano do klasy A. Natomiast w przypadku ozonu, strefę świętokrzyską określono jako A z uwagi na dotrzymanie poziomu docelowego oraz D₂, ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego.

Najczęściej występującymi charakterystycznymi zanieczyszczeniami powietrza są: pyły, dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek i dwutlenek węgla. Największym antropogenicznym źródłem emisji różnych substancji jest proces spalania paliw. W strukturze emitowanych zanieczyszczeń przeważają zanieczyszczenia gazowe, a wśród nich: dwutlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu i tlenek węgla. Znaczny wpływ na jakość powietrza ma emisja ze środków transportu. Emisja komunikacyjna stwarza zagrożenie w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze.

Znaczny wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają również lokalne przestarzałe kotłownie pracujące dla potrzeb centralnego ogrzewania oraz małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych i technologicznych. Nie posiadają one praktycznie żadnych urządzeń ochrony powietrza. Głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel o różnej jakości i różnym stopniu zasiarczenia. Funkcjonujące w tym sektorze stare urządzenia grzewcze posiadają niską sprawność. Na terenie gminy Masłów w ogrzewaniu wciąż przeważa jako paliwo węgiel kamienny, głównie ze względu na wysokie ceny oleju opałowego i brak dostępności do sieci gazowych. Przez obszar gminy tranzytem przebiega

gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 relacji Parszów - Kilce, którego operatorem jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Tarnowie. Na terenie gminy Masłów długość sieci gazowej wynosi 1,4 km, a z gazu sieciowego korzysta zaledwie 1,5 % mieszkańców gminy. Coraz bardziej popularna staje się termomodernizacja budynków wykonanych w latach poprzednich. Na terenie gminy w ostatnich latach realizowany jest program modernizacji budynków oraz lokalnych kotłowni. Na terenie gminy 5 budynków użyteczności publicznej ogrzewane są olejem opałowym, pozostałe budynki opalane są węglem.

3.7. Zasoby naturalne

Obszar gminy Masłów leży w obrębie trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich i charakteryzuje się budową geologiczną sprzyjającą występowaniu surowców mineralnych, jednak położony jest poza zasięgiem intensywnej gospodarki górniczo-przemysłowej. Decydują o tym ograniczenia sozologiczne (Świętokrzyski Park Narodowy wraz z otuliną, Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz lasy ochronne). Turystyczno-wypoczynkowy charakter gminy Masłów decyduje o tym, że nie przewiduje się dalszego rozwoju przemysłu wydobywczego surowców skalnych.

Na terenie znajdują się jedno złożo rozpoznane szczegółowo znajdujące się w Bilansie zasobów kopalin w Polsce. Jest to eksploatowane złożo kambryjskich piaskowców kwarcytowych „Wiśniówka” o zasobach 59 119 tys. t. Eksploatacja w 2010 r. wyniosła 1 033 tys. t. Surowiec ten nadaje się do wykorzystania jako kruszywo drogowe oraz jako materiał ogniotrwały. Teren górniczy złoża „Wiśniówka” ulega aktualnie zmianie, jego granice najprawdopodobniej zostaną zmniejszone. Nowe (projektowane) granice terenu górniczego będą obowiązywać po uprawomocnieniu się decyzji dot. zmiany koncesji.

4. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU

Prawidłowo realizowany rozwój gospodarczy, przestrzenny i społeczny musi uwzględniać ochronę istniejącego ekosystemu oraz eliminować wszystkie zagrożenia mogące zakłócić jego funkcjonowanie.

Działania przewidziane do podejmowania w Gminnym programie ochrony środowiska uwzględniają specyfikę gminy, a niemal każde działanie w mniejszym lub większym stopniu będzie oddziaływało korzystnie na stan środowiska.

Głównym celem Programu jest określenie polityki ekologicznej gminy Masłów, realizując politykę ekologiczną państwa, rozumianą jako zjednoczenie celów ochrony środowiska z wyzwaniami zrównoważonego rozwoju w warunkach zjednoczonej Europy i rozszerzania ogólnoświatowej troski o Ziemię i jej przyszłych mieszkańców. Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy Masłów. W szczególności:

- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom, samorządom informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- omawia najważniejsze problemy, w tym zagrożenia ekologiczne, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie,
- jest gwarantem wdrażania zrównoważonego rozwoju gminy,
- określa sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w gminie,
- ułatwia, a niekiedy formalnie umożliwia występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć,
- ułatwia wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska,
- organizuje system informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy gwarantuje jego mieszkańcom poprawę warunków życia, odpowiednią promocję walorów środowiskowych i zasobów oraz szersze możliwości jego wykorzystania. Taki zrównoważony rozwój będzie możliwy przy uchwaleniu zapisów GPOŚ, natomiast zaniechanie realizacji programu spowoduje jego zachwianie.

Oddziaływanie na środowisko działań przewidzianych do realizacji w projektowanym dokumencie wiąże się głównie z ochroną przyrody, gospodarką wodno – ściekową, ochroną lasów i ochroną powietrza, eksploatacją surowców mineralnych oraz gospodarką wodną.

Na omawianym obszarze występuje dysproporcja pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Największe zagrożenie powodują ścieki komunalne odprowadzane bez oczyszczenia bezpośrednio do wód lub grunt, szczególnie w miejscowościach posiadających wodociąg.

Nieprawidłowo prowadzona eksploatacja surowców mineralnych systemem odkrywkowym może powodować powstanie: przekształceń powierzchni terenu, wyrobisk poeksploatacyjnych, niekiedy osuszanie gruntów, zanieczyszczenie wód i powietrza atmosferycznego.

Nieracjonalne działania człowieka powodujące zmianę stosunków wodnych (regulacja rzek, melioracje odwadniające, osuszenie terenów podmokłych), powodują stopniowe osuszanie i zanik ekosystemów hydrogeniczych, odznaczających się bardzo wysokim systemem bioróżnorodności. Zagrożenie stanowią także pożary lasów i łąk, które naruszają równowagę ekosystemów i powodują spustoszenia gatunkowe flory i fauny.

W zakresie gospodarki leśnej odczuwalny jest brak dostatecznych środków finansowych na zalesienia, niedobór leśnych zbiorników retencyjnych oraz nadmierne rozproszenie kompleksów leśnych w lasach prywatnych.

Potencjalne zmiany stanu środowiska, w przypadku braku realizacji programu, dotyczą przede wszystkim pogorszenia jakości wód podziemnych i powierzchniowych, spowodowanego migracją zanieczyszczeń ze ścieków komunalnych odprowadzanych bez oczyszczenia do wód i gruntów, jak też wylewanych z opróżnianych szamb. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy oraz likwidacja starych i małoefektywnych oczyszczalni ścieków komunalnych są podstawowymi działaniami funkcjonowania programu.

Zaniechanie budowy zbiornika rekreacyjno-retencyjnego doprowadzi do zmiany poziomu wód gruntowych, które stanowią również źródło zasilania wód podziemnych. Zbiorniki wodne łagodzą skutki ekstremalnych zjawisk takich jak susza i powódź, są również wykorzystywane do celów rekreacyjnych oraz podnoszą atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną miejscowości.

Brak działań w celu objęcia ochroną najcenniejszych obiektów i obszarów, zalesiania nieużytków i słabych użytków rolnych, właściwego zagospodarowania dolin rzecznych, łąk, lasów, zarośli i renaturalizacja ekosystemów doprowadzi do degradacji środowiska przyrodniczego.

Wykorzystanie energii stanowi jedną z podstawowych przesłanek rozwoju gospodarczego, społecznego i poprawy jakości życia. Zapotrzebowanie na energię nieustannie rośnie, a problem zaspokajania potrzeb energetycznych jest stale aktualny. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych może w znacznym stopniu przyczynić się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego oraz ograniczenia zużycia krajowych zasobów surowców. Niska emisja w przypadku braku przechodzenia na opalanie ekologiczne lub olejowe pogorszy w znaczny sposób jakość powietrza atmosferycznego. Energia wiatru jest jednym z odnawialnych źródeł energii. Współcześnie stosowane turbiny wiatrowe przekształcają ją na energię mechaniczną, która dalej zamieniana jest na elektryczną. W zakresie helioenergii coraz częściej instalowane są kolektory słoneczne zarówno przez osoby prywatne jak i firmy, ponieważ w przeciwieństwie do tradycyjnych zasobów energii nie powodują zanieczyszczenia środowiska i są dużo tańsze.

W przypadku braku realizacji programu działania w zakresie ochrony środowiska będą prowadzone nieprawidłowo.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Przedstawione zasoby i walory środowiska przyrodniczego w gminie Masłów ulegają licznym zagrożeniom. Źródła zagrożeń są wewnętrzne, zlokalizowane na terenie gminy i zewnętrzne w tym znacznie oddalone (np. źródła zanieczyszczeń powietrza).

Podstawowe źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych w gminie to ścieki (surowe lub niedostatecznie oczyszczone) komunalne z jednostek osadniczych.

Na omawianym terenie funkcjonuje zorganizowane systemy odprowadzania ścieków istnieją jedynie przy Urzędzie Gminy w Masłowie o przepustowości 14,2 m³/d oraz oczyszczalnie na potrzeby pojedynczych obiektów: Hotelu Przedwiośnie w Mąchocicach, Szkoły Podstawowej w Brzezinkach i Kopalni Kwarcytu w Wiśniówce. Problemem jest brak sieci kanalizacyjnej na przeważającej części gminy, niski stan świadomości ekologicznej części mieszkańców, którzy wylewają ścieki na pola, do rowów melioracyjnych i przydrożnych.

Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania oraz izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Wody podziemne na terenie gminy, ze względu na niewystarczającą izolację utworów wodonośnych od powierzchni terenu, są mocno zagrożone na zanieczyszczenia antropogeniczne.

W związku z powyższymi uwarunkowaniami przyrodniczymi i prawnymi Program zakłada szereg rozwiązań i działań mających na celu ochronę cennych przyrodniczo terenów.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO ORAZ OBSZARY NATURA 2000, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE

Realizacja każdej inwestycji, bez względu na jej charakter, skalę czy funkcje jakie ma w przyszłości pełnić, oddziałuje w określony sposób na środowisko i w konsekwencji na człowieka. Skutki tych oddziaływań mają często negatywny, a niekiedy także korzystny charakter, różną skalę, trwałość w czasie, odwracalność i zdolność generowania synergii.

Dlatego dla poprawnej oceny skutków, jakie może powodować przeprowadzenie konkretnych zamierzeń inwestycyjnych należy, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, rozważać problemy oddziaływań całościowo, mając na uwadze nie tylko konsekwencje środowiskowe, ale społeczne i ekonomiczne same w sobie, jak również skutki łączne występujące w odniesieniu do tych trzech składowych, traktowanych równoprawnie.

Planowane w Programie ochrony środowiska dla gminy Masłów na lata 2012-2019 zadania będą oddziaływać na:

- powietrze atmosferyczne
- klimat akustyczny
- roślinność i zwierzęta
- zasoby naturalne i glebę
- wartości przyrodniczo – krajobrazowe i kulturowe
- wody powierzchniowe i podziemne
- ludzi.

Największa ingerencja w środowisko naturalne nastąpi na terenach planowanych inwestycji budowlanych: wodociągi, kanalizacja, obiekty budowlane, zbiornik retencyjny. Część inwestycji będzie oddziaływać przede wszystkim na etapie budowy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w GPOŚ, przy braku informacji o sposobie oraz dokładnych miejscach i terminach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne.

Każda inwestycja mogąca potencjalnie znacząco oddziaływać na środowiska prowadzona w związku z budową jak również późniejszą eksploatacją zostanie dokładnie przeanalizowana i określone zostanie ich oddziaływanie na etapie uzyskania decyzji środowiskowych.

Realizacja założeń programu ochrony środowiska ma na celu poprawę istniejącego stanu środowiska w zakresie związanym z ochroną przyrody, eksploatacją surowców mineralnych, gospodarką wodno-ściekową, gospodarką leśną i ochroną powietrza.

Należy jednak pamiętać, że niektóre przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej mogą lokalnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje tego typu powodują także często szereg konfliktów społecznych (przebieg trasy sieci kanalizacyjnej itd.), co często związane jest z brakiem informacji skierowanej do społeczności.

Zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją POŚ będzie nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań.

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i glebę

Głównym zagrożeniem dla gleb na terenie gminy jest ich nadmierne zakwaszenie powstające na skutek nieracjonalnego stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin. Brak zabiegów agrotechnicznych powoduje, że grunty tracą nabytą kulturę rolną i podlegają naturalnej sukcesji drzew i krzewów. Powoduje to zmniejszanie powierzchni gleb użytkowanych rolniczo.

Ważnym zagrożeniem są także niewłaściwie działające melioracje wodne, powodujące nadmierne przesuszanie gleb.

Surowce mineralne nie stanowią same w sobie zagrożenia dla środowiska. Zagrożenie stanowić może jedynie niewłaściwy sposób ich eksploatacji. Teren gminy Masłów położony jest poza zasięgiem intensywnej gospodarki górnictwo-przemysłowej. W ostatnich latach podjęte zostały działania zmierzające do ukrócenia tzw. „dzikiej” eksploatacji kopalni oraz eliminowania jej z terenów rolniczych i leśnych. W wyniku takiej eksploatacji następuje dewastacja powierzchni ziemi, wynikająca z nieuporządkowanego wydobywania przez miejscową ludność. Wyrobiska te najczęściej są niewielkie, lecz stanowią duże zagrożenie środowiska. Są one często miejscem tworzenia się nielegalnych wysypisk śmieci.

Obecnie eksploatowane tereny powinny posiadać opracowaną dokumentację geologiczną wraz z podanym kierunkiem rekultywacji po zakończeniu eksploatacji. Pozwala to zminimalizować ujemne skutki wydobywania na środowisko naturalne.

Rekultywacja terenów zdegradowanych pozwala przywrócić teren do produkcji rolniczej, leśnej czy na cele rekreacyjne. Działania rekultywacyjne powinny być prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska.

Budowa zbiornika małej retencji spowoduje zmianę ukształtowania powierzchni terenu. W każdym przypadku utworzenie zbiornika małej retencji jest ingerencją

w środowisko naturalne, przy czym zbiorniki boczne w najmniejszym stopniu ingerują w środowisko. Dlatego proponuje się budowę zbiornika bocznego. Budowa zbiornika retencyjnego oraz terenu rekreacji wymagała będzie przeprowadzenia robót ziemnych. Prace ziemne prowadzone będą na nieużytkowanych łąkach trwałych oraz nieużytkach.

Zalesianie użytków niskich klas bonitacyjnych, wpłynie korzystnie na gleby i zachowanie różnorodności biologicznej. Stanowią cenny element krajobrazowy i biotyczny. Na terenie gminy nie przewiduje się zalesień o powierzchni powyżej 20 ha.

Pozostałe zapisy w ramach gminnego programu ochrony środowiska realizowane będą na terenach już zagospodarowanych. Ich wykonywanie nie wpłynie na istniejącą rzeźbę terenu.

Oddziaływania w trakcie budowy będą polegały na zajęciu powierzchni terenu oraz zmianach struktury gruntu (zagęszczenia, usunięcie warstwy humusu, sztuczne nasypy itp.) pod powierzchnią i w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac. Podobne oddziaływania występować będą również w punktach czasowego składowania materiałów budowlanych i elementów konstrukcyjnych.

Przy właściwie zaprojektowanych zabezpieczeniach (np. wykonaniu kanalizacji deszczowej w obrębie projektowanych inwestycji, zastosowanie ogrodzeń, zachowanie szczególnej ostrożności) zagrożenia bezpośrednie dla gruntu będą zminimalizowane.

Na terenach zurbanizowanych gleby ulegają degradacji przede wszystkim wskutek opadania zanieczyszczeń pyłowych (np. na placu budowy, wzdłuż ciągów komunikacyjnych), przesiąkania zanieczyszczonych wód opadowych oraz zanieczyszczenia metalami ciężkimi.

Funkcjonowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz utrzymania porządku i czystości na terenie miasta spowoduje poprawę stanu czystości powierzchni ziemi i wyeliminuje przenikanie zanieczyszczeń do gruntu, w tym do pokrywy glebowej.

Pozytywnym efektem zamierzeń w zakresie gospodarki odpadami dla środowiska będzie stopniowe zmniejszanie ilości odpadów komunalnych kierowanych na składowiska. Wzrost ilości odpadów komunalnych poddawanych procesom odzysku i unieszkodliwiania spowoduje zmianę składu deponowanych odpadów. Szczególne znaczenie będzie tu miała redukcja ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji powodujących największe zagrożenie dla środowiska. Poprzez te działania zmniejszy się potencjalnie negatywny wpływ składowiska na środowisko. Działania związane z unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych (odpady medyczne i weterynaryjne, oleje odpadowe, zużyte baterie i akumulatory, odpady zawierające PCB oraz pojazdy wycofane z eksploatacji, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny a także odpady zawierające azbest i pestycydy) wymagają

prowadzenia stałej kontroli przebiegu ich realizacji. Z punktu widzenia ochrony środowiska działalność ta powinna być priorytetowa.

Gleba jest elementem środowiska bardzo silnie oddziałującym na rośliny, dlatego poprawa jej jakości może mieć z biegiem czasu pozytywny wpływ na szatę roślinną.

Oddziaływanie na gleby każdej inwestycji powinno zostać dokładnie przeanalizowane i określone na etapie uzyskania decyzji środowiskowych.

6.2. Oddziaływanie na gatunki fauny, flory i siedliska

Zgodnie z art. 82, ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r. – Dz. U. Nr 92 z 2004 r., poz. 880, prace ziemne oraz inne prace związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w obrębie bryły korzeniowej drzew lub krzewów na terenach zieleni powinny być wykonywane w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom.

Teren budowy jest miejscem, gdzie występują szczególnie liczne zagrożenia dla drzew i krzewów w postaci bezpośrednich uszkodzeń lub niekorzystnych zmian warunków siedliskowych. Dlatego też żadne drzewa i krzewy na placu budowy nie pozostaną bez skutecznego zabezpieczenia.

Prace ziemne związane z rozwojem sieci wodno-kanalizacyjnej przyczynią się do okresowej zmiany walorów krajobrazowych terenu. Dla potrzeb projektowanych inwestycji przeprowadzona zostanie inwentaryzacja drzew i krzewów oraz zostaną wykonane szczegółowe opracowania dotyczące tych przedsięwzięć.

Zwierzęta i rośliny bytujące w sąsiedztwie terenów inwestycyjnych narażone są na negatywne wpływy już od rozpoczęcia inwestycji, a następnie w czasie eksploatacji. Substancje toksyczne dla roślin mogą być pobierane przez system korzenny z gleb lub wchłaniane bezpośrednio z atmosfery.

Budowa zbiornika małej retencji spowoduje zmianę stosunków wodnych. W każdym przypadku utworzenie zbiornika małej retencji jest ingerencją w środowisko naturalne, przy czym zbiorniki boczne w najmniejszym stopniu ingerują w środowisko. Proponuje się budowę zbiornika zlokalizowanego poza korytem rzeki. Zbiorniki boczne nie przerywają ciągłości biologicznej cieków tak jak może to nastąpić w przypadku zbiorników zaporowych. Na terenie gminy Masłów realizacja budowy zbiornika retencyjnego „Dolina Marczakowa” na rzece Lubrzance będzie możliwa wyłącznie w przypadku pozyskania środków finansowych na realizację oraz uzyskaniu decyzji środowiskowej.

Pozostałe planowane działania są w większości całkowicie neutralne dla bioróżnorodności i tym bardziej nie powinny przyczynić się do redukcji liczby gatunków, jak też nie powinny przyczynić się do redukcji populacji zwierząt, czy liczby obiektów przyrodniczych.

6.3. Oddziaływanie na ludzi i dobra materialne

Nie przewiduje się negatywnego wpływu na dziedzictwo kulturowe oraz zdrowie ludzi. W programie inwestycji należy stosować nowoczesne, dostępne rozwiązania techniczne, technologiczne i organizacyjne, umożliwiające eliminowanie niekorzystnego oddziaływania inwestycji na poszczególne elementy środowiska, zapewniające ograniczenie uciążliwości do granic władania inwestycji. Przy właściwie zaprojektowanych zabezpieczeniach zagrożenia bezpośrednie będą zminimalizowane.

Zadanie polegające na podłączenie do eksploatacji ujęcia wody Mąchocice Kapitulne – Zakaniów do zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy Masłów ma za zadanie zapewnienie jakości wody dopuszczalnej dla wód do spożycia określonych w rozporządzeniu oraz do podniesienia standardu życia mieszkańców.

Zadania polegające na budowie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy przyczyni się do rozwoju infrastruktury na omawianym obszarze oraz zapewni mieszkańcom dostęp do jakości wody spełniającej wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. (Dz. U. Nr 61, poz. 417) w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz poprawę środowiska przyrodniczego.

Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednie pozytywne oddziaływanie na środowisko, ponieważ zwiększają wiedzę społeczeństwa, jakie zagrożenia niesie ze sobą działalność człowieka i jakie są tego konsekwencje dla środowiska i zdrowia człowieka. Zwiększenie świadomości ekologicznej jest koniecznym warunkiem realizacji poszczególnych działań, ponieważ ochrona środowiska wymaga podejmowania świadomych decyzji przez administrację różnego szczebla oraz uzyskania dla tych decyzji akceptacji i poparcia mieszkańców. Niezbędnym elementem zwiększającym świadomość ekologiczną jest także swobodny dostęp do informacji o środowisku. Stworzenie elektronicznych baz danych umożliwia podejmowanie właściwych decyzji administracyjnych mających wpływ na stan środowiska, ponieważ zawsze dostępna jest informacja o aktualnym stanie środowiska. Kształtowanie postaw proekologicznych jest więc bardzo istotną działalnością w ramach ochrony przyrody i zapobiegania degradacji środowiska.

Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy gwarantuje jego mieszkańcom poprawę warunków życia, odpowiednią promocję walorów środowiskowych i zasobów oraz szersze możliwości jego wykorzystania. Taki zrównoważony rozwój będzie możliwy przy uchwaleniu zapisów GPOŚ.

Oceniając dobro materialne jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane, bezpośrednio lub pośrednio, do zaspokojenia potrzeb ludzkich stwierdzić należy jednoznacznie, że zapisy projektu Programu służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy częściowym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania przez np. budowę systemów wodno-kanalizacyjnych, modernizację oczyszczalni ścieków, uporządkowanie gospodarki odpadami. Będą to w przewadze oddziaływania bezpośrednie, długotrwałe i stałe.

6.4. Oddziaływanie na obszary i obiekty podlegające ochronie przyrody i krajobrazu

Ze względu na duże walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy Mastów cały jej obszar objęto prawną ochroną przyrody. Na terenie gminy wieloprzestrzenny system ochrony przyrody stanowią: park narodowy wraz z otuliną oraz obszar chronionego krajobrazu. Zarejestrowano również pięć pomniki przyrody.

Na terenie gminy znajdują się obszary Natura 2000: *Łysogóry, Ostoja Wierzejska, Ostoja Barcza i Przełom Lubrzanki*.

Na terenie Świętokrzyskiego Parku Narodowego oraz obszarów Natura 2000 żadne działania i inwestycje zapisane w analizowanym dokumencie nie mogą prowadzić do przerwania ciągłości biologicznej tych obszarów.

Na terenie obszaru chronionego krajobrazu zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Podczas prowadzenia prac inwestycyjnych zapisanych w GPOŚ zastosowane zostaną rozwiązania chroniące środowisko przed zanieczyszczeniem. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań wynikających z realizacji zadań inwestycyjnych objętych gminnym programem ochrony środowiska. Planowane przedsięwzięcia nie będą oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności: stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz integralność obszarów Natura 2000 i jego powiązania z innymi obszarami. Również podczas realizacji inwestycji celu publicznego zapisane w Programie zastosowane zostaną rozwiązania chroniące środowisko przed zanieczyszczeniem i nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na obszary i obiekty podlegające ochronie przyrody i krajobrazu.

W każdym przypadku utworzenie zbiornika małej retencji jest ingerencją w środowisko naturalne, przy czym zbiorniki boczne w najmniejszym stopniu ingerują w środowisko. Proponuje się usytuowanie zbiornika retencyjnego „Dolina Marczakowa” na rzece Lubrzance poza korytem rzeki. Zbiorniki boczne nie stwarzają tak dużych jak w przypadku zbiorników zaporowych, problemów z zamulaniem. Dodatkowe czyszczenie takiego zbiornika jest zdecydowanie prostsze (może być wykonywane „na sucho”) i nie powoduje zamulania i zanieczyszczenia wód rzeki poniżej. Istotne jest, że taki zbiornik nie przerywa ciągłości biologicznej cieku oraz ogranicza oddziaływanie na siedliska naturalne. Na obecną chwilę nie ma założeń projektowych na budowę tego zbiornika, w związku z powyższym na realizację tego przedsięwzięcia konieczne będzie na etapie uzyskiwania decyzji środowiskowej przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej terenu, na którym realizowane będzie zadanie. Należy również podkreślić, iż realizacja budowy zbiornika retencyjnego „Dolina Marczakowa” na rzece Lubrzance będzie możliwa wyłącznie w przypadku pozyskania środków finansowych, nie można również określić terminu jego realizacji. Na terenie gminy Masłów nie planuje się budowy innych zbiorników małej retencji. Ewentualne zbiorniki takie mogą powstać jako kierunek rekultywacji terenów poeksploatacyjnych surowców mineralnych.

Wdrożenie programu NATURA 2000 przyczyni się do zapewnienia różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Utworzenie nowych form ochrony przyrody będzie działaniem sprzyjającym zachowaniu bioróżnorodności.

Planowane zalesienia nie będą prowadzone na obszarze powyżej 20 ha i nie wpłyną na zmianę sposobu użytkowania terenu.

W związku z uregulowaniem gospodarki ściekowej w gminie, inwestycje powinny polepszyć stan czystości wód powierzchniowych w tym rejonie w porównaniu do stanu istniejącego. Projektowane prace nie będą miały negatywnego wpływu na funkcje ochronne tych obszarów.

W związku z ewentualnym ujemnym oddziaływaniem planowanych inwestycji, koncepcje takie powinny zostać przedstawione Świętokrzyskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków oraz Wojewódzkiemu Konserwatorowi Przyrody, w celu uzgodnienia. Wykonane zostaną również dokładne analizy na etapie decyzji środowiskowych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowiska.

6.5. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Głównym zagrożeniem dla wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze gminy są ścieki komunalne oraz spływy obszarowe z pól uprawnych. Zagrożenie stanowi dysproporcja pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Największe zagrożenie powodują ścieki komunalne odprowadzane bezpośrednio do wód lub gruntu w miejscowościach posiadających wodociąg, jak też wylewane z opróżnianych szamb.

Rozwiązanie tego problemu będzie możliwe poprzez przyspieszenie budowy zbiorczych systemów kanalizacji oraz likwidacji lokalnych mało efektywnych oczyszczalni ścieków. Przyczyni się to do poprawy stanu sanitarnego w poszczególnych miejscowościach oraz ochrony zasobów i jakości wód podziemnych i powierzchniowych. Jest to niezmiernie ważne, w przypadku wykorzystywania wód podziemnych do celów zaopatrzenia ludności.

Budowa zbiorników retencyjnych jest niezbędna do utrzymania poziomu wód gruntowych oraz stanowi źródło zasilania wód podziemnych. Łagodzą one skutki ekstremalnych zjawisk takich jak susza i powódź, są również wykorzystywane do celów rekreacyjnych, podnoszą atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną miejscowości. Budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych może jednak niekorzystnie wpływać na środowisko przyrodnicze. Tworzenie nowych zbiorników retencyjnych wiąże się z zajęciem gruntów rolniczych, a także terenów w dolinie rzecznej, co powoduje zniszczenie istniejących siedlisk i zmiany w krajobrazie. W wyniku przemieszczania mas ziemi pojawiają się zmiany w ukształtowaniu terenu. Retencjonowanie wód powierzchniowych w zbiornikach prowadzi do podwyższenia zwierciadła wód gruntowych na terenach sąsiednich. W zależności od

istniejących uwarunkowań, ten rodzaj oddziaływania może powodować skutki pozytywne lub negatywne w środowisku. W przypadku obszarów, na których obserwuje się trwałe obniżenie poziomu wód gruntowych, zbiornik retencyjny będzie korzystnie wpływał na otoczenie zwiększając uwilgotnienie gleb i tym samym poprawiając warunki wegetacji roślin. W najbliższym otoczeniu zbiornika zmienia się także mikroklimat, stosunki wodne, co powoduje zmiany w siedliskach roślin i zwierząt. Woda infiltrująca ze zbiornika w głąb przepuszczalnych warstw skalnych zasila poziomy wodonośne, zwiększając tym samym zasoby wód podziemnych. W przypadku, gdy wody w zbiorniku są zanieczyszczone możliwa jest jednoczesna migracja zanieczyszczeń do poziomu wodonośnego, prowadząca do skażenia wód podziemnych. Zbiorniki zlokalizowane na ciekach mogą powodować wzrost eutrofizacji wód w rzekach, ponieważ warunki panujące w takich zbiornikach sprzyjają nadmiernemu rozwojowi glonów tzw. zakwitom wód. Odpływające ze zbiorników wody są więc żyźniejsze, a nierzadko także w znacznym stopniu odtlenione. Istotny wpływ na proces eutrofizacji mają rozwiązania i parametry techniczne zbiornika oraz ograniczenie dopływu zanieczyszczeń z terenów sąsiednich. Skutki takiego przedsięwzięcia są długotrwałe i często nieodwracalne. Dlatego przed podjęciem decyzji o budowie zbiornika należy przeprowadzić szczegółową analizę ewentualnych korzyści i strat dla środowiska.

Korzystnym dla środowiska oraz pozwalającym ograniczyć skutki powodzi działaniem jest też ograniczanie zagospodarowania dolin rzecznych i pozostawianie ich w naturalnym stanie.

Zabiegi melioracyjne pozwalają utrzymać właściwe stosunki wodno-powietrzne w glebach powstrzymując ich degradację. Melioracje należy prowadzić tak, aby nie prowadziły do zaniku śródpolnych oczek wodnych, stanowiących element krajobrazu oraz specyficzne ekosystemy. Zagrożeniem przy braku utrzymania właściwej sprawności tych urządzeń jest jednak możliwość nadmiernego osuszania gruntów, co prowadzi do murszenia gleb.

Inwestycje w zakresie wodociągów przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej oraz do podniesienia standardu życia mieszkańców.

W czasie realizacji inwestycji należy się liczyć z naruszeniem powierzchniowego kompleksu warstw, co może ułatwić ewentualną infiltrację wód i zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Zachowanie szczególnej ostrożności w trakcie wykonywania prac budowlanych całkowicie wyeliminuje ewentualne zagrożenie zanieczyszczeniem wód i gruntu. Przy właściwie zaprojektowanych zabezpieczeniach (np. wykonaniu kanalizacji deszczowej w obrębie projektowanych inwestycji) zagrożenia bezpośrednie dla wód

podziemnych poziomów użytkowych będą zminimalizowane. Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji spowoduje jednak pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych.

Niektóre z zadań przewidzianych do realizacji w GPOŚ będą się wiązały ze zwiększeniem poboru wody. Będą to zadania związane z powstawaniem nowych obiektów. Przewiduje się, że wszystkie te obiekty będą podłączone do istniejących sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Na omawianym obszarze część wód podziemnych objęta jest ochroną poprzez Główny Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Ochrona GZWP wynika na tych obszarach z istniejących i obowiązujących przepisów (*Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne - tekst jednolity z dnia 10 stycznia 2012 r. Dz. U. z 2012 r. poz. 145*).

Podczas prowadzenia prac inwestycyjnych zapisanych w GPOŚ zastosowane zostaną rozwiązania chroniące środowisko, w tym na wody podziemne przed zanieczyszczeniem. Nie przewiduje się żadnych negatywnych oddziaływań wynikających z realizacji zadań inwestycyjnych objętych programem ochrony środowiska dla gminy Masłów.

W każdym przypadku utworzenie zbiornika małej retencji jest ingerencją w środowisko naturalne, przy czym zbiorniki boczne w najmniejszym stopniu ingerują w środowisko. Proponuje się usytuowanie zbiornika retencyjnego „Dolina Marczakowa” na rzece Lubrzance poza korytem rzeki. Zbiorniki boczne nie stwarzają tak dużych jak w przypadku zbiorników zaporowych, problemów z zamulaniem. Dodatkowe czyszczenie takiego zbiornika jest zdecydowanie prostsze (może być wykonywane „na sucho”) i nie powoduje zamulania i zanieczyszczania wód rzeki poniżej.

Gminny program ochrony środowiska ustala szereg działań w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Realizacja tych zapisów pozwoli skutecznie chronić wody na terenie gminy.

6.6. Oddziaływanie na powietrze

Podczas poszczególnych faz realizacji programu, zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego związane może być z:

- prowadzeniem prac ziemno-budowlanych – powstawanie zapylenia typu mineralnego o składzie zbliżonym do naturalnego podłoża. Może występować emisja niezorganizowana, bardzo trudna do oszacowania ze względu na jej intensywność związaną głównie z warunkami pogodowymi (prędkość wiatru, nasłonecznienie,

temperatura) i wilgotnością podłoża. Z uwagi na jej niską szkodliwość dla środowiska przyrodniczego można uznać ją za pomijalną.

- pracą ciężkiego sprzętu – zanieczyszczenie powietrza spalinami pochodzącymi z pracujących pojazdów; ruch pojazdów będzie występował okresowo jak również będzie dotyczył tej części obszaru, na której prowadzone będą prace w danym momencie.

Przedsięwzięcie na etapie budowy dzięki prawidłowej organizacji robót budowlanych (np. zastosowanie ogrodzeń, praca w porach dziennych) będzie oddziaływać na środowisko w ograniczonym zakresie. Zanieczyszczenia gazowe i pyłowe powstające w wyniku prowadzonych prac budowlanych będą ograniczone swoim oddziaływaniem do terenu budowy. Również ze względu na etapowość wykonywanych prac budowlanych wpływ na stan zarówno klimatu akustycznego jak i stanu powietrza atmosferycznego zostanie w znacznym stopniu ograniczony.

Dużą rolę w kształtowaniu lokalnego poziomu zanieczyszczeń w powietrzu ma tzw. niska emisja. Jej źródłem jest spalanie węgla niskiej jakości (o dużym stopniu zanieczyszczenia) w lokalnych i indywidualnych kotłowniach. Biorąc pod uwagę lokalizację tych obiektów w zwartej zabudowie, wskazuje się na konieczność wyboru paliw ekologicznych.

Zadania ujęte w programie mają na celu poprawę jakości powietrza na terenie gminy. Przedsięwzięcia w tym zakresie mają prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych. Działania takie pozwolą na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Kolejnym kierunkiem działania jest wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł. Różnorodność postaci energii odnawialnej przekłada się na różnorodność oddziaływań na środowisko. Wykorzystanie energii wiatrowej wiąże się z trwałymi zmianami walorów estetycznych krajobrazu i stwarza zagrożenie dla ptaków, lecz nie będzie źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Inwestycje hydroenergetyczne mogą znacząco oddziaływać na środowisko poprzez zajęcie terenu podczas piętrzenia wód, zmieniać lokalne warunki wodne i siedliskowe, a przez to wpływać na warunki życia roślin i zwierząt. Negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji i prawidłowy projekt. Podczas spalania biomasy dochodzi do obciążenia środowiska poprzez wytwarzane odpady, a także przez emisję do powietrza. Wielkość oddziaływania zależy przede wszystkim od rodzaju wykorzystywanego paliwa, którym mogą być słoma, zrębki, brykiet drewna, osady ściekowe. Oddziaływanie może

wiązać się także z uciążliwościami związanymi z odpowiednim przygotowaniem paliwa, co wiąże się z powstaniem odpadów czy ścieków. W przypadku plantacji energetycznych takich jak wierzba energetyczna mogą pojawić się zagrożenia takie jak: powstanie wielkoobszarowych monokultur, ograniczenie bioróżnorodności i wyjaławianie gleb, ponieważ uprawy takie są kilkuletnie. Jednak korzystną cechą wykorzystania biomasy jest fakt, że do celów bilansowych przyjmuje się, że jej spalanie nie powoduje emisji dwutlenku węgla (CO₂), ponieważ ilość tego gazu powstająca podczas spalania jest zbilansowana z poborem w procesie wzrostu rośliny. Korzystnym dla środowiska działaniem jest wykorzystanie gazu ziemnego, ponieważ przy jego spalaniu nie powstają odpady oraz ograniczona jest emisja zanieczyszczeń gazowych. Gaz pozwala także na osiągnięcie większej sprawności urządzeń energetycznych i na lepsze dopasowanie podaży energii do chwilowego zapotrzebowania. Inwestycje zmierzające w tym kierunku mogą ingerować w środowisko wodno-gruntowe na etapie budowy linii przesyłowych. Te oddziaływania mogą mieć charakter przejściowy.

Na terenie gminy Masłów w ogrzewaniu wciąż przeważa jako paliwo węgiel kamienny, głównie ze względu na wysokie ceny oleju opałowego i brak dostępności do sieci gazowych. Przez obszar gminy tranzytem przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 250 relacji Parszów - Kilce, którego operatorem jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Tarnowie. Na terenie gminy Masłów długość sieci gazowej wynosi 1,4 km, a z gazu sieciowego korzysta zaledwie 1,5 % mieszkańców gminy. Coraz bardziej popularna staje się termomodernizacja budynków wykonanych w latach poprzednich. Na terenie gminy w ostatnich latach realizowany jest program modernizacji budynków oraz lokalnych kotłowni. Na terenie gminy 5 budynków użyteczności publicznej ogrzewane są olejem opałowym, pozostałe budynki opalane są węglem. Największe szanse rozwoju posiada obecnie energetyczne wykorzystywanie biomasy (drewno z szybko rosnących drzew i krzewów, słomy zbóż i rzepaku). Coraz popularniejsze stają się piece na biomasę w domach jednorodzinnych oraz obiektach użyteczności publicznej. W zakresie helioenergii coraz częściej instalowane są kolektory słoneczne zarówno przez osoby prywatne jak i firmy, ponieważ w przeciwieństwie do tradycyjnych zasobów energii nie powodują zanieczyszczenia środowiska i są dużo tańsze. Obecnie na terenie gminy brak rozbudowanych instalacji słonecznych. Energia słoneczna poprzez kolektory słoneczne i rzadko ogniwa fotowoltaiczne wykorzystywana jest w prywatnych domach jednorodzinnych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej lub do wspomaganie ogrzewania budynków.

W porównaniu ze stanem istniejącym emisja zanieczyszczeń się zmniejszy - stan środowiska się poprawi. Generalnie można stwierdzić, że realizacja GPOŚ nie wpłynie ujemnie na jakość powietrza na terenie gminy.

6.7. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Hałas powstający na terenie gminy ma swoje źródło głównie w hałasie komunikacyjnym. Przy stałych tendencjach wzrostowych ilości pojazdów poruszających się po drogach jedynymi możliwościami minimalizowania hałasu jest poprawa funkcjonalności układu komunikacyjnego, poprawa jakości dróg oraz dbałość o zieleń ochronną.

Podczas prowadzonych robót wystąpią niekorzystne zjawiska hałasowe związane z pracą ciężkich maszyn oraz przemieszczaniem się samochodów o dużym tonażu, przewożących ładunki. Ciężki sprzęt budowlany może być w bezpośrednim jego pobliżu źródłem dźwięku o poziomie przekraczającym 90 dB. Samochody transportujące maszyny i urządzenia oraz materiały budowlane generują hałas o poziomie większym niż 80 dB. Wymusza to przeprowadzenie prac remontowych w możliwie jak najkrótszym czasie zwłaszcza w pobliżu zabudowy mieszkalnej. Hałas emitowany w trakcie prowadzenia prac będzie hałasem okresowym ograniczonym do terenu prowadzonych prac. Charakteryzować go będzie duża dynamika zmian i odwracalność (zanik bezpośrednio po zakończeniu robót).

W trakcie realizacji inwestycji przewiduje się wystąpienie wibracji, czyli drgań mechanicznych spowodowanych ruchem pojazdów ciężkich oraz pracą maszyn. Wibracje te będą mieć charakter okresowy, krótkotrwały i odwracalny (zanik bezpośrednio po zakończeniu robót) i będą się ograniczać do terenu realizowanych prac.

W ramach realizacji zadań przewidzianych w Programie zapisano działania, które prowadzą do zidentyfikowania i zinwentaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, ponieważ dzięki temu można prowadzić efektywne działania ograniczającego jego skutki np. poprzez budowę ekranów akustycznych, wymianę okien na dźwiękoszczelne, modernizację dróg.

6.8. Oddziaływanie na zabytki

Zabytki nadają walor sprzyjający rozwojowi funkcji turystyki oraz podnoszenia jakości życia mieszkańców. Położenie historycznego zespołu przy ważnych szlakach komunikacyjnych, atrakcyjność krajobrazu przyrodniczego i kulturowego umożliwiają stworzenie bogatej i różnorodnej oferty dla życia mieszkańców i turystów.

Gminę Masłów charakteryzuje brak „ruchomych” dóbr kultury oraz małe nasycenie zabytkami „nieruchomymi”. Ochroną prawną objęte są obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych woj. świętokrzyskiego:

- park, nr rej.: 640 z 17.12.1957 w Ciekotach
- kaplica, nr rej.: 1028 z 28.04.1984 w Domaszowicach - Stara Wieś
- Góra Radostowa teren góry w granicach gminy Masłów, nr rej.: 985 z 18.08.1978 oraz 985 z 22.04.1996
- kaplica pw. św. Józefa Robotnika wraz ze starodrzewem wokół kaplicy i murem okólnym, nr rej.: 530 z 08.09.1969 w Woli Kopcowej

Cmentarze znajdujące się w ewidencji konserwatorskiej:

- Cmentarz parafialny stary z XIX w. w Brzezinkach,
- Cmentarz parafialny nowy z 1958 r., w Brzezinkach, teren w granicach ogrodzenia,
- Cmentarz parafialny w Masłowie Pierwszym, teren w granicach ogrodzenia.

Ponadto w miejscowości Brzezinki na rzeczce Lubrzance funkcjonowała w 1746 r. (na podstawie „Katalogu Zabytków Budownictwa Przemysłowego w Polsce” – powiat Kielce – Województwo Kieleckie, Wrocław, 1959 r., Warszawa) kuźnica wodna z „polskim kuciem”, własność biskupów krakowskich, dalsze wzmianki pochodzą z 1788 r. z dymarką) i z 1792 r. Zachowały się nikłe ślady żuźla żelaza na prawym brzegu rzeki, ok. 100 m od mostu, na drodze z Brzezinek do Klonowa.

Na terenie gminy Masłów znajduje się 28 stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w sąsiedztwie dolin rzecznych i dolin strumieni. Stanowiska te objęte są bierną ochroną archeologiczną, co oznacza konieczność w przypadku podejmowania wobec nich jakiegokolwiek działalności inwestycyjnej zapewnienia na koszt inwestora nadzoru archeologicznego.

Prowadzenie robót budowlanych w sąsiedztwie obiektów zabytkowych należy wykonywać ze szczególną ostrożnością. W związku z ewentualnym ujemnym oddziaływaniem poszczególnych działań (np. budowa sieci wodno-kanalizacyjnych) inwestycje te w razie konieczności powinny zostać przedstawione Świętokrzyskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków, który do przedstawionych projektów powinien wnieść uwagi.

W przypadku planowanych inwestycji w GPOŚ nie należy spodziewać się wpływu na zabytki. Jednakże na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody

na realizację przedsięwzięcia, należy zwrócić uwagę, aby żadne z nich nie zostało zlokalizowane w pobliżu obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej.

Prace budowlane wykonane pod nadzorem archeologa i w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wyeliminują ewentualny wpływ na obiekty chronione.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM NA OBSZARY NATURA 2000 MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Program ochrony środowiska dla gminy Mastów przewiduje podejmowanie działań, które będą wpływały na środowisko. Działania te to przede wszystkim zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, likwidacja oczyszczalni ścieków, zbiornik retencyjny, które będą ingerować w środowisko głównie na etapie ich realizacji, powodując przejściowe uciążliwości. Oddziaływania te będą miały charakter odwracalny oraz będą występowały w relatywnie krótkim czasie.

Celem Polityki ekologicznej państwa jest zmniejszenie zapotrzebowania na wodę i ograniczenie ładunków odprowadzanych do odbiorników zanieczyszczeń. W ramach działań w zakresie wód podziemnych zapisane są zadania, które mają doprowadzić do racjonalnego gospodarowania cennymi zasobami wód podziemnych.

Podniesienie efektywności ochrony wód podziemnych ma na celu odcięcie dopływu ścieków do rzek. Zadania polegające na rozbudowie sieci kanalizacyjnej przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Dzięki temu przedsięwzięciu znacznie poprawią się warunki życia mieszkańców.

Przy realizacji koncepcji budowy zbiornika małej retencji należy tak planować zakres prac budowlanych, aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Dla eliminacji ujemnych dla środowiska skutków piętrzenia wody w zbiorniku retencyjnym, należy na etapie opracowywania koncepcji jego budowy, przewidzieć wykonanie systemów regulujących stosunki wodne na obszarach przyległych. Aby zapobiec eutrofizacji zbiornika należy w obrębie zlewni zbiornika zapewnić budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków oraz stworzyć strefy buforowe, co ograniczy spływ substancji biogennej z pól.

W wyniku realizacji ustaleń GPOŚ zadania należy tak realizować aby nie zaistniały straty w obszarach chronionych położonych w granicach gminy i w jego sąsiedztwie, w tym

zwłaszcza w sieci Natura 2000. Do racjonalnych działań w zakresie środowiska przyrodniczego i ochrony przyrody będzie wdrożenie programu NATURA 2000, który przyczyni się do zapewnienia różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Utworzenie nowych form ochrony przyrody przyczyni się do rozwoju turystyki, a zwłaszcza agroturystyki i turystyki objazdowej.

Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska, wprowadziły obowiązek tworzenia, w oparciu o mapy akustyczne, programów ochrony środowiska przed hałasem dla aglomeracji i głównych dróg, a także linii kolejowych, zakładają one również konieczność modyfikacji istniejącego systemu monitorowania hałasu w środowisku oraz systemu informacji o środowisku.

Wpływ na powietrze będzie występował w postaci zwiększonej emisji pyłów i spalin spowodowanej ruchem maszyn budowlanych oraz samochodów transportujących materiały i urządzenia budowlane oraz odpady z terenu budowy. Praca sprzętu budowlanego i ruch pojazdów wpłynie również czasowo na klimat akustyczny na obszarze objętym inwestycją.

W fazie realizacji planu ze względu na dużą dynamikę zmian w natężeniu hałasu nie stosuje się tymczasowych urządzeń ochronnych. Zaleca się natomiast prowadzenie prac budowlanych w sąsiedztwie zabudowy mieszkalnej tylko w porze dnia (od 6:00 do godziny 22:00) oraz optymalizację czasu pracy, tak by ograniczyć liczbę przejazdów ciężkich, samochodów i maszyn.

Wpływ na gleby i grunty będzie dotyczył okresowych zmian w ukształtowaniu terenu i będzie związany z realizacją takich zadań, jak: budowa infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, zbiornik retencyjny, wykopy pod fundamenty obiektów kubaturowych, eksploatacja surowców mineralnych.

Aby zminimalizować negatywne oddziaływanie eksploatacji surowców mineralnych na środowisko naturalne należy poddawać sukcesywnej rekultywacji obszary wydobywania oraz przeprowadzić rekultywację terenu już po zakończonej eksploatacji surowca.

Źródłem odpadów powstających w trakcie realizacji inwestycji będą głównie materiały budowlane, materiały z wykopów oraz związane z pracą maszyn. W zdecydowanej większości odpady powstające w czasie realizacji zadań nie będą się zaliczały do odpadów niebezpiecznych i w przypadku braku możliwości ich powtórnego wykorzystania zostaną wywiezione na składowisko odpadów komunalnych. Zgodnie z obowiązującą Ustawą o odpadach (t.j. tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późniejszymi zmianami) wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

Wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami, chyba że działalność taka nie wymaga uzyskania zezwolenia.

W przypadku prowadzenia prac w sąsiedztwie obiektów zabytkowych, wszelkie prace należy wykonywać ze szczególną ostrożnością. Zgodnie z zapisami *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dn. 23 lipca 2003 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami)* w przypadku ujawnienia przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem, osoby prowadzące roboty budowlane lub ziemne zobowiązane są niezwłocznie zawiadomić o tym właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a jeśli nie jest to możliwe właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Jednocześnie należy zabezpieczyć odkryty obiekt, przedmiot lub stanowisko i wstrzymać wszelkie roboty, mogące go uszkodzić lub zniszczyć.

Prace budowlane wykonane pod nadzorem archeologa i w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wyeliminują ewentualny wpływ na obiekty chronione.

Niezbędne jest również wprowadzanie mechanizmów wspomagających funkcjonowanie istniejących i nowo tworzonych rozwiązań w zakresie poszczególnych komponentów środowiska. Należy prowadzić ciągłe akcje edukacyjno-informacyjne dotyczące konieczności włączenia się mieszkańców w zmianę podejścia do środowiska i jego zasobów. Należy również pamiętać, że niektóre przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej mogą lokalnie oddziaływać na środowisko, powodując często szereg konfliktów społecznych (przebieg trasy sieci kanalizacyjnej, itd.), co związane jest z brakiem informacji skierowanej do społeczności.

Na terenie objętym Programem wszelkie działania inwestycyjne podlegają obowiązkowi racjonalnego kształtowania środowiska i gospodarowania jego zasobami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo powinny wpłynąć korzystnie na stan środowiska. Jakiegokolwiek działania powodujące degradację środowiska na obszarach objętych programem stoją w sprzeczności z zasadniczymi celami GPOŚ.

W celu dalszej poprawy sytuacji związanej ze zbiórką odpadów komunalnych na terenie gminy zakłada:

- rozbudowywać istniejący system selektywnego odbierania odpadów w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów selektywnej zbiórki;
- podpisywać stosowne umowy z organizacjami odzysku, co pozwoli na sfinansowanie części kosztów selektywnej zbiórki odpadów;
- likwidować na bieżąco „dzikie wysypiska” odpadów przez rekultywację lub usunięcie złożonych tam odpadów;
- nawiązywać współpracę z firmami specjalistycznymi zajmującymi się odzyskiem i recyklingiem odpadów niebezpiecznych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów budowlanych, wielkogabarytowych, różnego rodzaju opakowań oraz recyklingiem organicznym;
- realizować program usuwania azbestu;
- propagować przydomowe kompostowania odpadów ulegających biodegradacji;
- prowadzić dalsze intensywne działania edukacyjne.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W GMINNYM PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA, W TYM WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Gminny program ochrony środowiska na lata 2012-2019 jest kompleksowym dokumentem przeciwdziałania degradacji środowiska naturalnego na terenie gminy Masłów. Ma na celu wyznaczyć działania poprzez wskazanie zadań inwestycyjnych i skorelowanie ich z polityką regionalną oraz osadzenie w realiach finansowych. Zadania infrastrukturalne będą wdrażane w powiązaniu z projektami w zakresie ożywienia gospodarczego oraz rozwiązywania problemów społecznych. Jest to program spójny, którego poszczególne elementy łączą się ściśle z innymi, pozwalając osiągnąć efekt synergii. Poszukiwanie rozwiązań alternatywnych byłoby kwestionowaniem całej, kompleksowej wizji rozwoju gminy Masłów i wymagałoby stworzenia zupełnie nowej koncepcji rozwoju.

Metodologia opracowania Prognozy nakazuje dokonanie propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do przewidywanych w projekcie dokumentu - rozwiązań, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali uciążliwości i oddziaływań na różne aspekty środowiska. Zadania przewidziane w POŚ mają tylko nieznaczny wpływ na analizowane aspekty środowiska – większość ma charakter neutralny, a spośród tych oddziałujących na środowisko, obserwuje się przewagę oddziaływań pozytywnych, nad negatywnymi. Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne będą raczej niewielkie. Uwzględniając powyższe, należy stwierdzić, że poszukiwanie rozwiązań alternatywnych, istotnych z punktu widzenia ograniczania oddziaływania na środowisko, jest bezcelowe, gdyż zaproponowane działania pozwalają na realizację zakładanych celów przy niewielkich kosztach środowiskowych. Ponadto dokument jest na wysokim stopniu ogólności i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii, zbiorników retencyjnych należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Podczas wdrażania POŚ zakłada się wykorzystanie obecnie znanych i używanych metod, technik, technologii. Warto zauważyć, że zakłada się realizację zamierzonych celów

w okresie 2012-2019. Okres ten jest stosunkowo krótki, stąd w dużym stopniu przewidywalny w zakresie rozwiązań technicznych i technologicznych, istotnych zarówno dla realizacji komponentów inwestycyjnych, jak i społecznych programu. Jest to także okres, dla którego w większości dokładnie znane są sposoby i zasady finansowania działań. Dlatego też, nie należy się spodziewać zaistnienia wśród tych zagadnień nowych uwarunkowań, które mogłyby poważnie zagrażać realizacji założeń Programu.

Wśród istotnych dla realizacji Programu uwarunkowań rozwoju, które obecnie nie są znane, wymienić należy przede wszystkim brak możliwości dokładnej wyceny kosztów działań, które będą podejmowane w przyszłości oraz związany z tym brak możliwości oceny, na ile gmina będzie zdolna finansować planowane działania. Praktyka ostatnich lat wskazuje na prawdopodobne wahania kursów walut oraz wycen materiałów i kosztów pracy, co prowadzi niekiedy do konieczności weryfikacji pierwotnie prognozowanych kosztów.

9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Cele ochrony środowiska określają przede wszystkim Polityka ekologiczna państwa, ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz dokumenty ustanowione na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym tj. Środowisko 2010: nasza przyszłość nasz wybór, Strategia Rozwoju Kraju i inne związane dokumenty regionalne.

Podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską jest VI Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska „Środowisko 2010: nasza przyszłość nasz wybór”. Wyznacza on ramy strategicznej polityki wspólnotowej na okres 10 lat.

W założeniu VI Program Działań określa priorytetowe pola działań w dziedzinie ochrony środowiska, co pozwoli na skuteczną odpowiedź zarówno na wyzwania stawiane w wymiarze całego globu, jak i na określone problemy napotkane na szczeblu wspólnotowym, krajowym, regionalnym czy lokalnym. Powyższe pola działań ujęto w ramy kilku strategii tematycznych: m.in. dot. ochrony gleby, ochrony i zachowania środowiska morskiego, zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, środowiska miejskiego, zarządzania zasobami naturalnymi, utylizacji odpadów. Do głównych priorytetów w okresie funkcjonowania programu zaliczono następujące zagadnienia:

- zmiana klimatu,
- przyroda i różnicowanie biologiczne,
- środowisko naturalne, zdrowie i jakość życia,
- zasoby naturalne i odpady.

Cele Programu wyznaczono w oparciu o założenie rozdzielania nacisków między ochroną środowiska a wzrostem gospodarczym. Chodzi m.in.: o zasadę „zanieczyszczający płaci”, zasadę ostrożności, działania zapobiegawcze oraz zasadę usuwania zanieczyszczenia u źródła.

Głównym celem polityki ekologicznej państwa, ustanowionym w krajowych dokumentach programowych jest „zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa

polskiego w XXI w. oraz stworzenie podstaw dla opracowania i realizacji strategii zrównoważonego rozwoju kraju”.

Zasadą, stanowiącą nadrzędne kryterium rozwiązań strategicznych na wszystkich szczeblach zarządzania powinna być konstytucyjna zasada zrównoważonego rozwoju. Zakłada ona takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich, zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym. W praktyce oznacza to równorzędne traktowanie racji ekologicznych, społecznych i gospodarczych oraz powoduje konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką sektorową w pozostałych dziedzinach gospodarki.

Priorytetowe cele zapisane w Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 to: poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej, rozwój obszarów wiejskich oraz rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej: wyrównywanie szans rozwojowych obszarów problemowych; poprzez: wspieranie szeroko rozumianej infrastruktury turystycznej czy zasobów kultury, wspieranie sieci osadniczej i miejskiej, wzmocnienie procesu odbudowy gospodarczego potencjału małych miast i miasteczek, opartego na endogenicznych walorach tych ośrodków.

Dokumentami określającymi uwarunkowania w skali regionalnej są:

- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego z roku 2002
- Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do 2019 r.
- Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012-2018 (projekt aktualizacji)
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007– 2013
- Strategia rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2006-2014
- Programu ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego - aktualizacja na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019.

Reasumując przegląd dokumentów, należy stwierdzić, że akcentują one poprawę warunków życia mieszkańców oraz stanu środowiska przyrodniczego. Wskazują na konieczność zachowania dziedzictwa kulturowego i aktywnej ochrony zabytków,

modernizacji i rozbudowy infrastruktury, stwarzania coraz lepszych warunków rozwoju przedsiębiorczości.

W projekcie „Programu ochrony środowiska dla gminy Masłów na lata 2012-2015 w perspektywie do roku 2019” zostały uwzględnione wszystkie istotne cele ustanowione w powyżej cytowanych dokumentach.

10. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZENIA

Monitoring wdrażania Programu oznacza, że regularnie oceniane i analizowane będą:

- stopień wykonania działań
- stopień realizacji przyjętych celów
- rozbieżność pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem
- przyczyny tych rozbieżności.

Bezpośrednią odpowiedzialność za wdrażanie programu ponosi Wójt Gminy i działający z jego upoważnienia kierownik referatu oraz sekretarz gminy.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska szczegółowe informacje o realizacji „Programu...”, w kolejnych latach Wójt Gminy Masłów będzie przedkładał Radzie Gminy raport z realizacji Programu co 2 lata. Będzie wówczas także możliwość zmian w zapisach, gdyż cele i zadania „Programu...” mogą i będą ulegać zmianie, wraz za zmieniającą się sytuacją prawną, społeczną, gospodarczą czy stanem środowiska. Informacje o planowanych wydatkach na ochronę środowiska winny być przedstawiane społeczeństwu gminy za pośrednictwem internetu i lokalnej prasy.

Cele długookresowe do 2019 r. i kierunki działań na lata 2012-2015 powinny być weryfikowane, co 4 lata. Zatem weryfikacja powinna mieć miejsce w 2016 roku, a zdefiniowane cele i kierunki działań powinny obejmować okres do 2023 roku.

Realizacja szeregu zadań wymaga udziału gminy, administracji rządowej i samorządowej szczebla powiatowego i wojewódzkiego, przedsiębiorców. Wymaga także szerokiego wsparcia społecznego, w tym pozarządowych organizacji ekologicznych. Uczestnikiem realizacji „Programu...” będą także: administracja zajmująca się kontrolą przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska, prowadząca monitoring jego stanu oraz administrująca poszczególnymi komponentami środowiska (Wojewódzki Inspektorat

Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych) oraz jednostki dysponujące celowymi środkami finansowymi (np. Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa).

Jednym z elementów procesu wdrażania „Programu ...” jest jego monitorowanie, polegające na ciągłej obserwacji i kontroli realizacji jego zadań. Monitoring taki powinny sprawować służby podległe Wójtowi.

Ważny jest dobór odpowiednich wskaźników monitorujących postępy wdrażania „Programu...”. Przykłady takich wskaźników dla poszczególnych dziedzin przedstawiono poniżej.

Środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody:

- Liczba inwestycji proekologicznych na terenach cennych przyrodniczo,
- Ilość kontroli przeprowadzonych w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody,
- Ilość obiektów poddanych ochronie,
- Powierzchnia gruntów zalesionych w poszczególnych latach,
- Wskaźnik lesistości,
- Stopień uszkodzenia lasów,
- Liczba pożarów i zniszczeń/uszkodzeń elementów środowiska,
- Liczba zmodernizowanych lub poddanych konserwacji obiektów melioracyjnych.

Powietrze atmosferyczne:

- Liczba zakładów, które wprowadziły technologie energooszczędne i niskoemisyjne, czy też stosujących zasady czystej produkcji,
- Liczba zakładów, które zastosowały urządzenia redukujące emisję,
- Liczba kotłowni ekologicznych, liczba zmodernizowanych kotłowni,
- Liczba gospodarstw (mieszkańców) stosujących urządzenia lub systemy energooszczędne,
- Liczba obiektów, gospodarstw (mieszkańców) wykorzystujących energię słoneczną, energię ciepłą powstającą przy wykorzystaniu pomp ciepłych.

Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa:

- Jakość wody do picia,
- Jakość wód podziemnych i powierzchniowych,
- Procent zwodociągowania gmin,
- Długość sieci kanalizacyjnej, ilość gospodarstw przyłączonych do kanalizacji,
- Liczba źródeł punktowych odprowadzania ścieków,
- Liczba wydanych pozwoleń wodnoprawnych,
- Ilość wód podziemnych, dobrej jakości, zużyta w procesach produkcyjnych,
- Jakość wody w kąpieliskach.

Ochrona powierzchni ziemi i gleb:

- Udział powierzchni terenów o glebach przydatnych do produkcji zdrowej żywności,
- Dostępność informacji o jakości gleb na terenie gminy i stopień znajomości tej kwestii wśród rolników,
- Powierzchnia terenów poddanych pracom rekultywacyjnym.

Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne:

- Ilość instalacji emitujących pola elektromagnetyczne i hałas o znaczących parametrach.

Tereny przemysłowe:

- Stopień wykorzystania istniejących terenów przemysłowych,
- Powierzchnia terenów przemysłowych poddanych pracom rekultywacyjnym.

Poważne awarie przemysłowe i drogowe:

- Liczba awarii o charakterze środowiskowym.

Edukacja ekologiczna:

- Liczba i nakład publikacji promujących walory przyrodnicze gminy oraz dotyczących ochrony środowiska,
- Długość szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych, narciarskich. Ilość ścieżek dydaktycznych,
- Liczba zorganizowanych szkoleń i programów edukacyjnych i ich uczestników,
- Liczba szkół uczestniczących w konkursach związanych z ochroną środowiska,
- Liczba działań wspólnych z organizacjami ekologicznymi,
- Liczba osób korzystających z danych o środowisku i jego ochronie,
- Liczba bezrobotnych zatrudnionych przy pracach na rzecz środowiska,
- Stopień akceptacji społecznej przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska,
- Liczba rolników, którzy prowadzą gospodarstwa eko- i agroturystyczne lub inne o preferencjach ekologicznych,
- Liczba zakładów posiadających certyfikaty ISO 14000 lub równorzędne.

Szczególnie ważnym dla oceny wdrażania „Programu...” jest monitoring stanu środowiska prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, będącego systemem pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji.

Zamieszczone w Programie propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany, jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji.

11. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynikających z realizacji ustaleń gminnego programu ochrony środowiska.

12. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy autorzy korzystali z posiadanej wiedzy i doświadczenia w zakresie raportów oddziaływania na środowisko oraz wniosków o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięć związanych z eksploatacją surowców skalnych, budową obiektów przemysłowych i usług komunalnych oraz sieci wodno-kanalizacyjnych.

W opracowaniu prognozy posłużono się opisową analizą prawdopodobnych skutków oddziaływania na środowisko, jakie mogą wystąpić w przypadku realizacji ustaleń programu ochrony środowiska. W procedurze rozpatrywania oddziaływania uwzględniono wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Wykorzystano również informacje udostępnione przez Urząd Gminy w Masłowie, Starostwo Powiatowe w Kielcach oraz publikacje WIOŚ w Kielcach i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

Prognoza ta będzie elementem procedury oddziaływania na środowisko. Również projekt gminnego programu ochrony środowiska zostanie upubliczniony i poddany będzie opiniowaniu, w ramach którego będą gromadzone a następnie uwzględniane wnioski, uwagi i opinie.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Niniejsza prognoza została opracowana dla projektu „Programu ochrony środowiska dla gminy Masłów na lata 2012-2015 w perspektywie do roku 2019”, zgodnie z wymaganiami ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Głównym celem prognozy jest określenie potencjalnych skutków dla środowiska, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji zadań przewidywanych w Programie. W projekcie Programu analizowano obecny stan środowiska naturalnego na terenie gminy. Zaproponowano cele i działania, zmierzające do poprawy stanu aktualnego oraz metody monitoringu Programu.

Głównym celem Programu jest określenie polityki ekologicznej gminy Masłów, realizując politykę ekologiczną państwa, rozumianą jako zjednoczenie celów ochrony środowiska z wyzwaniem zrównoważonego rozwoju Europy i rozszerzania ogólnoświatowej troski o Ziemię i jej przyszłych mieszkańców.

Gminny program ochrony środowiska na lata 2012-2019 jest kompleksowym dokumentem przeciwdziałania degradacji środowiska naturalnego na terenie gminy Masłów. Ma na celu wyznaczyć działania poprzez wskazanie zadań inwestycyjnych i skorelowanie ich z polityką regionalną oraz osadzenie w realiach finansowych. Zadania infrastrukturalne będą wdrażane w powiązaniu z projektami w zakresie ożywienia gospodarczego oraz rozwiązywania problemów społecznych. Jest to program spójny, którego poszczególne elementy łączą się ściśle z innymi, pozwalając osiągnąć efekt synergii.

Program ochrony środowiska jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska. W szczególności:

- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- omawia najważniejsze problemy, w tym zagrożenia ekologiczne, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie,
- jest gwarantem wdrażania zrównoważonego rozwoju gminy,
- określa sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w gminie,
- ułatwia, a niekiedy formalnie umożliwia występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć.

Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy gwarantuje jego mieszkańcom poprawę warunków życia, odpowiednią promocję walorów środowiskowych i zasobów oraz szersze możliwości jego wykorzystania. Taki zrównoważony rozwój będzie możliwy przy uchwaleniu zapisów POŚ, natomiast zaniechanie realizacji programu spowoduje jego zachwianie oraz jest niezgodne z obowiązującymi zapisami prawnymi i założeniami Polityki Ekologicznej Państwa.

Oddziaływanie na środowisko działań przewidzianych do realizacji w projektowanym dokumencie wiąże się głównie z ochroną przyrody, gospodarką wodno-ściekową, ochroną lasów i ochroną powietrza.

Każda inwestycja, bez względu na jej charakter, skalę czy funkcje jakie ma w przyszłości pełnić, oddziałuje w określony sposób na środowisko i w konsekwencji na człowieka. Skutki tych oddziaływań mają często negatywny, a niekiedy także korzystny charakter, różną skalę, trwałość w czasie, odwracalność i zdolność generowania synergii.

Realizacja gminnego programu ochrony środowiska będzie oddziaływać na:

- powietrze atmosferyczne
- klimat akustyczny
- gleby
- roślinność i zwierzęta
- wartości przyrodniczo – krajobrazowe i kulturowe
- wody powierzchniowe i podziemne
- ludzi.

Największa ingerencja w środowisko naturalne nastąpi na terenach planowanych inwestycji budowlanych: wodociągi, kanalizacja, obiekty budowlane, zbiornik retencyjny. Część inwestycji będzie oddziaływać przede wszystkim na etapie budowy. Natomiast na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo powinny wpłynąć korzystnie na stan środowiska. Jakikolwiek działania powodujące degradację środowiska na obszarze gminy stoją w sprzeczności z zasadniczymi celami POŚ.

Realizacja założeń programu ochrony środowiska ma na celu poprawę istniejącego stanu środowiska w zakresie związanym z ochroną przyrody, eksploatacją surowców mineralnych, gospodarką wodno-ściekową, gospodarką leśną i ochroną powietrza.

Każda inwestycja prowadzona w związku z budową jak również późniejszą eksploatacją zostanie dokładnie przeanalizowana i określona na etapie uzyskania decyzji środowiskowych.

W wyniku realizacji ustaleń POŚ nie zaistnieją straty w obszarach chronionych położonych w granicach gminy i w jego sąsiedztwie, w tym zwłaszcza w sieci Natura 2000. Do racjonalnych działań w zakresie środowiska przyrodniczego i ochrony przyrody będzie wdrożenie programu NATURA 2000, który przyczyni się do zapewnienia różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Utworzenie nowych form ochrony przyrody przyczyni się do rozwoju różnych form turystyki, a zwłaszcza agroturystyki i turystyki objazdowej.

Negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo powinny wpłynąć korzystnie na stan środowiska.